

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

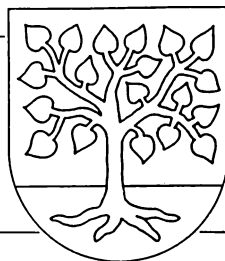
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN

FORUM FOR SLÆGTSHISTORIE

Nr. 15, januar 1997

Indhold

s. 2

Foreningsprogrammer

F.02 Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn	s. 11
F.04 Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn	s. 12-13
F.07 Slægtshistorisk Forening Odense	s. 13
F.08 Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers	s. 14
F.10 Trekantområdets Slægtshistoriske Forening	s. 14-15
F.11 Slægtshistorisk Forening Vestsjælland	s. 15
F.12 Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn	s. 16-17
F.13 Slægtshistorisk Forening Århus	s. 17-18
F.15 Slægtshistorisk Forening for Aalborg -egnen	s. 19-20
F.16 Egns- og Slægtshistorisk Forening Holstebro	s. 21
F.20 Haderslev Slægtsforsknings Forening	s. 21-22
F.22 Slægtshistorisk Forening Korsør	s. 22-23
F.24 Roskilde egnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie	s. 23
F.25 Slægtshistorisk Forening for Sydsjælland	s. 23-24
F.27 Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland	s. 24-25
F.29 Silkeborg Slægtshistoriske Forening	s. 25-26
F.30 Amager Slægtshistoriske Forening	s. 26
F.31 Ry Slægtshistoriske Forening	s. 27
F.33 Slægtshistorisk forening Brønderslev	s. 27-28
F.34 Hvidovre Slægtsforskere	s. 28
F.37 Slægts- og lokalhistorisk Forening for Nørre, Sønder og Mols Herreder	s. 29
F.38 Fuglebjerg slægts- og lokalhistorisk forening	s. 29-30
F.39 Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt	s. 30
Øvrige programmer: Herning, Kolding og København	s. 30-31

SLÆGTEN (ISSN 0905-7064) udgives af Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, p.t. 1. januar og 1. juli. Red.: Anton Blaabjerg, Birgit Øskov og Ole Bech Knudsen. - Stof fra bladet må benyttes med kildeangivelse, hele artikler eller større dele deraf dog kun efter tilladelse.

45

Indhold

- Nyt fra redaktionen s. 3-4
- Nyt fra **SSFs** bestyrelse s. 4-6
- **SSFs** weekendkursus 1996 s. 6-8
- **SSFs** bestyrelse
og medlemsforeninger s. 9-10
- Programmer, se forsiden s. 11-31
- Slægtsforskertræf 1998 s. 31
- Nye foreninger s. 31-32
- Amager-slægter s. 32-38
- Jyske herregårdsslægtene s. 38-41
- Fra bøgernes verden s. 41-44
- Gode tilbud s. 44-45
- Statens Arkiver s. 46
- **SSF**-publikationer s. 47-48
- **HVEM FORSKER HVAD** s. 48

For uopfordret indsendt stof påtager **SLÆGTENS** redaktion sig intet ansvar.

Redaktion, ekspedition og betaling

- Anton Blaabjerg, ansv. red., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
- Birgit Øskov, eksp., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76, modtager senest 15.5. og 15.11. programmer, artikler samt besked om antal og abonnementsmåde for det kommende nummer. - Ønskes bladet tilsendt samlet, oplyses antal, og ønskes det tilsendt hvert enkelt medlem, indsendes kuverter (selvklæbende, A5 med endelukning, B-mærkede, frankerede med 4,75 kr., adresserede og afsenderstemplede).
- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47, modtager ligeledes senest 15.5. og 15.11. foreningernes betaling (se nedenfor) på **SLÆGTENS giro 0 94 55 87**. - Privatabonnement opkræves een gang årligt (giro vedlagt januar-nummeret), betales senest 1.2.; efterfølgende opkrævning pålægges 10 kr.

Priser

- Abonnement til alle medlemmer i **SSFs** foreninger blot 5 kr. pr. nr. + forsendelse 35 kr.
- Privat årsabonnement (2 numre, incl. forsendelse) 50 kr. - Abonnenter bosat i udlandet (også Norden), der benytter giro til betaling, dog 65 kr. + forsendelse. - Løssalg af nyeste nr. 25 kr. + forsendelse. - Ældre numre (nr. 11-13) 10 kr. pr. stk. + forsendelse.

Aktiviteter

7. april

Århus-foreningen holder 40 års fødselsdag (egl. 1. april), se foreningens program.

19.-20. april

SSFs årsmøde sammen med **DHF** i Odense, se indbydelsen midt i bladet.

15. maj

Sidste frist for indsendelser til **SLÆGTEN**, nr. 16.

1. juli

SLÆGTEN nr. 15 udkommer.

1. september

HVEM FORSKER HVAD udkommer.

10.-12. oktober

SSFs weekendkursus på Snoghøj Folkehøjskole.

Nyt fra redaktionen

Siden sidste nummer af bladet blev udgivet i sommers - som jeg har set, man godt kan udtrykke sig i vore dage - er der sket det meget, meget glædelige, at ikke mindre end 3 slægtshistoriske foreninger har indmeldt sig i SSF og ønsker at abonnere på bladet. Det drejer sig om:

- *Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Nørre, Sønder og Mols Herreder*
- *Fuglebjerg Slægts- og Lokalhistoriske Forening*
- *Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt*

Disse foreninger med deres i alt knap 200 enkeltmedlemmer bydes hermed på det hjerteligste velkommen i den efterhånden store familie af foreninger i SSF. - Foreningerne præsenterer sig selv længere fremme i bladet.

Som repræsentant for en af de foreninger, der i mange år har støttet HVEM FORSKER HVAD ved kollektivt abonnement, tillader jeg mig også at byde HFHs nye regnskabsfører, John Bison, velkommen i kredsen omkring de slægtshistoriske publikationer.

Efter alt at dømme må diskussionen omkring HFHs prispolitik - forskellen mellem foreningsabonnement og privat abonnement - inden alt for mange år høre fortiden til. En fornuftig løsning til alles tilfredshed synes efterhånden at vise sig i horisonten.

Det ville være en glædelig udvikling, hvis en endnu større kreds af foreninger ville indse det fornuftige i at støtte HFH ved foreningsabonnement. - Et sådan fælles abonnement er med til at styrke sammenholdet i den enkelte slægtshistoriske forening!

Sidste nummer af SLÆGTEN blev indledt med nogle ord om bladets forhold før og nu, hvoraf det fremgik, at redaktionen fortsat følger de retningslinjer, der har været gældende siden dets første nummer.

Der er fortsat enighed om, at de 3 slægts-

historiske publikationer, hvorpå SSF har indflydelse, nemlig:

- HVEM FORSKER HVAD
- PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT
- SLÆGTEN

hver har deres arbejdsfelt - og ikke går på rov hos hinanden, nemlig i samme rækkefølge:

- efterlysninger
- store artikler
- små artikler, diverse tilbud fra "den historiske verden" og foreningsprogrammer.

SLÆGTEN har således fået en henvendelse fra Mogens Rosenkilde Jerver, dyrlæge i Hjørring og "gerningsmanden" bag *Mordet i Sønder Økse*, 1980. - Han beder os nu formidle en efterlysning af "nogen", der har kendskab til den gode dyrlæges stamfar Daniel Ottesen Rosenkilde, 1783-1829, bondefødt i Mølby i Oksenvad Sogn i Sønderjylland, og måske beslægtet med skuespilleren Chr. Niemann Rosenkilde, 1786-1861, søn af en bogbinder i Slagelse.

SLÆGTEN må naturligvis afvise sådanne henvendelser og i stedet pege på HVEM FORSKER HVAD som det naturlige organ for en sådan decideret efterlysning af almindelig slægtshistorisk art. - Vi ville gerne hjælpe, men det kan vi jo desværre ikke - vel!

AB

Kuglepen, skrivemaskine, diskette eller ej...

Så har vi netop overstået den søde programtid, hvor alle foreningernes aktiviteter skrives i mandtal. Brevene er kommet i en fin strøm til ekspeditionens postkasse, således at jeg en sen aften har kunnet sætte mig til maskinen og skrive det hele sammen til det endelige tryk-klare materiale. 4 foreninger blev jeg nødt til at rykke for materiale denne gang - alle de andre overholdt "15. no-

alle foreninger ville melde sig i postkassen i tide. Det ville også være dejligt, hvis de foreninger, der skriver brevet og programmet til mig på computer, ville sende disketten med i kuverten - så var jeg fri for at skrive det hele om endnu en gang! Hvis man yderligere vil have ulejlighed med at se i bladet, hvordan vi plejer at stille alle fore-

drag, datoer, navne m.v. op - og gøre ligeså - ja, så ville det yderligere lette "programmørens" arbejde. Alle de håndskrevne eller maskinskrevne programmer er stadig meget velkomne i min postkasse - denne hilsen skal blot gøre de computerskrevne mere "bruger-venlige".

BØ

Nyt fra SSFs bestyrelse

Efter kulegravningsbandens virke og vedtagelsen af SSFs nye vedtægter er der enighed om at forbedre kommunikationen mellem SSF, medlemsforeningerne og disses medlemmer, de enkelte slægtsforskere. - Til disse bestræbelser hører, at der ved SSFs bestyrelsesmøder optages beslutningsreferater, disse er ikke hemmelige dokumenter, men er offentlige og trykkes i SLÆGTEN. - Heraf må følge, at alle er velkomne til at give bestyrelsen gode råd om både dette og hint!

AB

Referat af bestyrelsesmøde 27. juli 1996 kl. 10 hos Ulla Nørskov. - Til stede var: Ulla Nørskov, Hans H. Worsøe, Svend Vinter-Knudsen, Jytte Skaaning, Orla Iver Madsen og Erik B. Fisker.

1 Godkendelse af dagsordenen

Tilføjelse: Pkt. 8: SSFs fremtidige opgaver. - Pkt. 12: SLÆGTEN, opfølgning af pkt 1.

2 Godkendelse af referat

Godkendt

3 SLÆGTEN

Statutter for bladet: Pkt. 6 er for løs. Det bør være SSF, der afgør de overordnede linjer hvor indenfor redaktøren har råderum.

Spaltepladsen til de enkelte foreninger bør fastsættes mere skarpt, så det samlede forbrug af plads ikke bliver for stor.

Ulla blev valgt til kontaktperson til SLÆGTEN og vil se på hidtidige problemer og ud fra det lave forslag til evt. statutændringer.

Redaktøren skal være opmærksom på læserbreve og undgå disse, hvis de kan være til skade for bladet og SSF, med henvisning til en tidligere uheldig situation.

4 Snoghøj

Værelserne er fyldt op, dog kan nogle af

enkeltværelserne ændres til dobbeltværelser.

Ægtefæller til bestyrelse og foredragsholdere betaler for kosten: 645 kr.

Svend har lavet forslag til evaluering af Snoghøj og vil ud fra to siders uddelt evalueringsmateriale stå for evalueringen på kurset.

5 Nordiske hæfter

Frederiksberg Bibliotek har taget imod enkelte af hæfterne, resten planlægger vi at sælge på Snoghøj. Hvis ikke det lykkes, kan vi evt. prøve at forære dem til mormonerne.

6 SSFs fremtidige opgaver

Svend havde gjort et stort stykke arbejde med at lave forslag til SSFs fremtidige opgaver. Der foreligger endnu ikke resultater af diskussionen.

7 HVEM FORSKER HVAD

Regnskabet er endnu ikke afleveret.

8 Brevkursus i gotisk skrift

Ulla har spurgt efter et eksisterende kursus i Norge, men har endnu ikke fået svar.

9 Orientering

Regnskabet for den aflyste Nordiske Konference gav et underskud på ca. 1.300 kr. Måske kan noget af underskuddet mind-

skes, men det vil være besværligt og koste penge. Vi betaler derfor underskuddet helt.

10 *SLÆGTEN, møde med Anton Blaabjerg*
Statutterne: Pkt. 1: Der står, at SSFs formålsparagraf (§ 2) pålægger udgivelse af publikationer. Det er ændret til, at SSF kan påtage sig eller medvirke ved udgivelse.

Pkt. 4: Regnskabet bør afleveres 15. februar i stedet for 1. marts til SSFs revisor.

Disse ændringer er foreløbige, en endelig omformning af statutterne vil komme senere.

Artikler i de hidtidige numre af *SLÆGTEN* vil blive samlet i et nummer, der bliver uden programmer.

Den grønne brochure om SSF skal have et bedre blikfang på forsiden.

Ud over de foreløbige statut-ændringer vil det kommende år blive kørt som hidtil, hvorefter der evt. kan blive tale om ændringer.

11 *Næste møde*

Fredag 11. oktober, kl. 10.30, på Snoghøj.

Århus 4. august 1996 Erik B. Fisker
referent

Referat af bestyrelsesmøde 11. oktober 1996 kl. 10.30 på Snoghøj. - Til stede var: Ulla Nørskov, Hans H. Worsøe, Stefan Andersen, Svend Vinter-Knudsen, Jytte Skaaning, Orla I. Madsen og Erik B. Fisker samt under pkt. 7 desuden Birgit Løgstrup.

1 *Godkendelse af dagsordenen*

Tilføjeelse af punkterne: 5a *SLÆGTEN*. Godkendelse af budget. - 6a Snoghøj 1997.

2 *Godkendelse af referat*

Godkendt

3 *Orientering ved formanden*

Ulla har været til flere receptioner, bl.a. ved Grethe Ilsøes afskedsreception. Derudover til møde ved SLA.

En ny forening har tilmeldt sig SSF: *Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Nørre, Sønder og Mols Herreder*.

Viborg Landsarkiv får lavet hylder, så der bliver bedre mulighed for folk uden for landsarkivet at lægge foldere frem til de besøgende. Indtil da vil kun et fåtal få tilfaldelse til at lægge noget.

4 *Orientering ved kassereren*

Når alle tilmeldte til Snoghøj-kurset har betalt, bliver der et overskud på godt 2.600 kr.

5 *Orientering om HVEM FORSKER HVAD ved Erik*

Regnskabet er nu afleveret, og den nye bogholder, John Bison, har overtaget regnskabsansvaret pr. 1. august 1996. Overskuddet i 1995 på ca. 25.000 kr. skyldtes i høj grad salg af gamle numre af HFH.

Dette overskud vil blive brugt til nødvendige nyanskaffelser. Udgifter til repræsentanterne fra de tre udgiverforeninger i forbindelse med redaktionsudvalgmøder afholdes fortsat af udgiverforeningerne. Prisen for HFH i 1997 bliver den samme som i år. Der blev fra SSFs bestyrelse udtrykt ønske om, at prisforskellen mellem løssalg og foreningsabonnement skulle være større. HFH ville høre SSF, om vi stadig er interesseret i, at vores litteraturlister bliver bragt i HFH. Det var der fuldt ud ønske om. Dette meddeler Erik til Elsebeth Paikin, og Jytte aftaler nærmere med Elsebeth omkring retningslinjerne for litteraturlisterne. HFH kom med et forslag om, at lokalforeningerne opfordrede deres medlemmer til at sende en frankeret svarkuvert til den lokale forening for at få tilsendt HFH, hvis de ikke har hentet HFH på et medlemsmøde. Dette ville nedbringe foreningernes portoudgifter. Der var stor enighed i SSF om ikke at imødekomme dette forslag.

5a *SLÆGTEN - godkendelse af budget*

SLÆGTEN stiger fra 4,50 kr. til 5 kr. pr. nr. Der er budgetteret med et lille underskud for 1997. Det vil ikke berøre SSF.

Budgettet ser ellers fint ud og blev godkendt.

6 Snoghøj

Forberedelserne til Snoghøj er forløbet godt, og evalueringsskemaerne fra Svend ligger klar. Derudover blev der på mødet lagt de praktiske ting på plads.

6a Snoghøj 1997

Orla har lavet et forslag om Snoghøj-kurset for 1997. De forskellige punkter på kurset blev diskuteret, og noget blev ændret; forslaget er dog stadigvæk kun midlertidigt. Overskriften blev ændret til *Skab mere liv om slægten*; et forslag om gruppearbejde om lørdagen blev slettet, og et foredrag om søndagen om slægtsforskning i udlandet blev ligeledes slettet.

Derimod blev der foreslået et foredrag af Jytte Skaaning og foredrag om forsvarets arkiver af Borgstrøm eller Hans Christian Berg, desuden et foredrag af Poul Verner Christensen. Desuden kommer der måske forslag under evalueringen, hvilket også må medtages i planlægningen. Endvidere blev det diskuteret, hvordan tilmeldingen til Snoghøj skulle foregå. Der kom ingen geniale løsninger, så til næste år gør vi, som vi plejer. Næste års Snoghøj-kursus

afholdes 10.-12. oktober 1997.

7 Årsmødet 1997

Birgit Løgstrup, formand for DHF, deltog i mødet under dette punkt. Årsmødet afholdes i 1997 sammen med DHF, og det blev drøftet, om det skulle holdes som et eller todagesmøde. De slægtshistoriske foreninger har ikke så mange penge til at sende deltagere med til et todagesmøde. På den anden side vil et samvær de to foreninger imellem være godt. Resultatet blev et todagesmøde, hvor man dog kan nøjes med en delvis deltagelse.

SSFs og DHFs årsmøder afholdes efter hinanden om lørdagen. - Derudover et foredrag om lørdagen af Jytte Skaaning og et foredrag om søndagen af en foredragsholder, som Birgit Løgstrup finder frem. Mødet afholdes på Blommenslyst Kro på Fyn 19.-20. april 1997.

8 Næste bestyrelsesmøde

Søndag 12. januar 1997 hos Orla. Nærmere tid og sted aftales senere.

9 Eventuelt

Intet.

Århus 14. oktober 1996 Erik B. Fisker
referent

SAMMENSLUTNINGEN AF SLÆGTSHISTORISKE FORENINGER (SSF)s weekendkursus 1996

Kurset blev afviklet i weekenden 11.-13. oktober på Snoghøj Folkehøjskole efter det sædvanlige mønster med knap 100 deltagere. - Også denne gang fik deltagerne udleveret en fortegnelse over supplerende litteratur til foredragene; en væsentlig del af denne litteratur kunne studeres nærmere i kursets Spørgecental. - Litteraturlisterne gengives her til glæde for de, der ikke kunne deltage i kurset.

Til sit foredrag *Om at illustrere sin slægts historie* havde Knud Prange, leder af Lokalhistorisk Afdeling, Københavns Universitet,

lavet flg. litteraturliste:

I almindelighed

- Sven Lidman og Ann-Marie Lund: Fortællinger med billeder. 1973.
- Lauritz Opstad: Å illustrere lokalhistorie. Artikel i *Heimen*, bd.14, 1969, s.434-46.
- Liv Hilde Boe: Fotografier - illustrationer eller også kilder? Artikel i *Heimen*, bd.18, 1980, s.445-52.
- Mette Ehlers: Billeder - lokalt set. En analyse af billedudvælgelse og billedanvendelse i 4 byhistorier. Utrykt speciale, 1989 (kan via et folkebibliotek lånes fra Specialebiblioteket, Kbh.s Universitet).

- Søren Kjærup: Hvorfor smiler Mona Lisa? - en bog om billeder og deres brug. 2. udg. 1995.

Gode eksempler

- Esben Graugaard og Rigmor Lillelund: Vald. Birns jernstøberi. 1995/96.
- Samme: Naur Sogn. 1992.
- John T. Lauridsen: Oscar Bruun. Læge i pionertidens Esbjerg. 1996.
- Ole Degn: Rig og fattig i Ribe, bd.1-2. 1961.
- Samme: Scandinavian Atlas of Historic Towns No. 3. Denmark. Ribe 1500-1950. 1982.
- Peter Dragsbo: Mennesker og huse i Aabenraa - et etnologisk studie af kvarterudvikling i en nordslesvigsk købstad 1850-1920. 1978.
- Jette Kjærulff Hellesen og Ole Tuxen (red.): Historisk Atlas Danmark. 1988.
- Helge Paludan m.fl.: Århus Bys Historie. 1984.
- Tidsskrifterne *Skalk* og *Bygd*.

Dårlige eksempler

- Odense Bys Historie, for ex. Anne Riising: Guds frygt og oplysning. 1981.
- Henning Hall: Mammon og magt i slottets skygge. Udg. af Randers Amts Historiske Samfund 1994.

Om at finde billeder

et hav af litteratur - her blot få titler:

- Hans Berggreen: Billedsøgning. Hvordan finder jeg billedet? 2. udg. 1986.
- Otto Smith: En oversigt over de topografiske kort- og billedsamlinger. Artikel i *Fortid og Nutid*, bd.6, 1926, s.22-43.
- Bjørn Westerbeek Dahl: Bibliografisk vejviser over kortsamlinger i Danmark. Artikel i *Fortid og Nutid*, bd.29, 1981-82, s. 57-67.
- Biørn Ochsner: Det kongelige Biblioteks Kort- og Billedsamling. Artikel i *Fortid og Nutid*, bd.24, 1969-71, s.123-33.
- Lise Hesselager: Danske småtryk i Det kongelige Bibliotek. Artikel i *Fortid og Nutid*, bd.25, 1972-74, s.63-98. Tillige udg. som *Lokalhistorisk Afdelings Småtryk nr. 7, 1974*.

Hans H. Worsøe, landsarkivar, Landsarkivet for Sønderjylland, gjorde i forbindelse med sit foredrag *Find skifterne og lad dem fortælle* opmærksom på flg. titler:

- Johan Jørgensen: Skifter og testamenter. DHF 1968.
- Birgit Løgstrup: Dommer og administrator. Herredsfogeten 1790-1868. 1982.
- Niels H. Frandsen: Dansegilde og mordbrand. DHF 1995.
- Finn Andersen: Selv dødsboer fortæller. Skifteretssager og deres brug. Arkivernes Informationsserie. 1991.
- Hans H. Worsøe: Skiftemateriale i amtsarkiverne. Artikel i *Personalthistorisk Tidsskrift*, 1995:2.
- O.M. Hoffmann-Bang: Jens Sørensen og Maren Nielsdatter. 1927. - Genudg. som: - Henning Jensen og Ebba Thorkelin: Arkivhåndbog Nørrejylland. DHH 1980.
- Birgit Løgstrup og Ingelise Rahn: Skiftearkivalier i de nørrejske amtsarkiver. 1988.
- Axel Nørllit: Skifteprotokoller i Landsarkivet for Sjælland m.m. 1948.
- Anne Riising: Stednavneregister til godsernes skifteprotokoller til 1850 i Landsarkivet for Fyn. Arkivserien nr. 19. 1983.
- Lotte Jansen: Nogle aspekter af skifteforvaltningen på landet 1750-1850 belyst ved hjælp af skifteregistre på Landsarkivet for Fyn. Arkivserien nr. 2. 1978.
- Københavnske politi- og domsmyndigheder IV: Skifte- og overformynderiarkivalier. Foreløbige arkivregistraturer udg. af Landsarkivet for Sjælland m.m. 1976.

Ole Degn, arkivar, Landsarkivet for Nørrejylland, anførte til sit foredrag *Landstingsarkiverne og deres ukendte indhold* flg.

- Johan Hvidtfeldt: De danske landstingsarkiver. Artikel i *Fortid og Nutid*, bd.19, 1954-56, s.274-80.
- Jens Chr. Vestenskov Johansen: Landsting. Artikel i *Kulturhistorisk Opslagsværk*, DHF, bd.1, 1991, s.562-63.
- Paul G. Ørberg: Af Viborg landstings historie. Artikel i *Arkiv*, bd.4, 1972-73, s.

- Jens Chr. Vestenskov Johansen: Landsting. Artikel i *Kulturhistorisk Opslagsværk*, DHF, bd.1, 1991, s.562-63.
- Paul G. Ørberg: Af Viborg landstings historie. Artikel i *Arkiv*, bd.4, 1972-73, s. 190-203.
- A.D. de la Cour: Viborg Landsting. Artikel i *Viborg Købstads Historie*, bd.1, 1940, s.123-202.
- Grethe Ilsøe og Karl Erri: Sjællands Landstings panteprotokoller 1632-1761: Register. 1974.
- Poul Rasmussen: Viborg Landstings dombøger, 1616-18. 1965-88.
- Jens Holmgaard, Poul Rasmussen og C. Rise Hansen (udg.): Viborg Landstings skøde- og pantebog, 1624-1657, 1966-81.
- Landstings- og kommissionsdomstolsarkiver. Foreløbige arkivregistraturer. Udg. af Landsarkivet for Sjælland m.m. 1976.
- På Landsarkivet i Viborgs læsesal findes:*
- Håndskrevne regester (ekstrakter/index) til:
 - tingbøgerne 1619-34.
 - tingbøger og justitsprotokoller 1636-1719.
 - dombøger 1477-1805.
- Maskinskrevne person- og stednavneregistre til:
 - skøde- og panteprotokollerne 1660-90.
- Maskinskrevne personregister (kun udvalgte personer) til:
 - skøde- og panteprotokollerne 1690-1805.
- Nygårds sedler: Henvisninger til adkomstbreve på godser, bl.a. med jordbøger.

- Hanne Willert, kultursociolog, henviste i sit foredrag *Hvad har min slægt med lokalhistorie at skaffe?* til hendes eget værk: Store familier i små huse. 77 hus-familier i 1800-tallets Kyndby. Kultursociologiske Skrifter nr. 29, udg. af Akademisk Forlag 1992.

- Birgit Løgstrup, arkivchef, Rigsarkivet, henviste ved sit foredrag *I godsarkiverne kan næsten alle finde noget af interesse* til flg. uddybende litteratur:
 - O.H. Christensen: Storlandbrug under omformning. Uddrag af danske godsforvalterbreve 1784-1892. 1982.
 - Palle O. Christiansen: A Manorial World. Lords. Peasants. Udg. af Akademisk Forlag 1996.
 - Lotte Dombernowsky: Lensbesidderen som amtmand. Studier i administration af fynske grevskaber og baronier 1671-1849. 1983.
 - Hans H. Fussing: Herremand og fæstebonde. 1942/1973.
 - Lotte Jansen: De fynske godsarkiver. En introduktion. Udg. af Landsarkivet for Fyn 1975.
 - Alfred Kaae: Vestjyske godsejere og deres bønder. Artikel i *Hardsyssels årbog*, bd. 59, 1965.
 - Samme: Fæster og husbonde i Hammerum herred. 1971.
 - Birgit Løgstrup: Jorddrot og offentlig administrator. Godsejerstyret inden for skatte- og udskrivningsvæsenet i det 18. århundrede. 1983.
 - Samme: Godsarkiver (under udgivelse ved Landsarkivet for Nørrejylland).
 - Erling Ladewig Petersen: Adelige herregårdsregnskaber fra 1600-tallet. Artikel i festskriftet *Hilsen til Hæstrup*. 1969.
 - Alexander Rasmussen: Kulturbilleder fra Lindensborg i breve fra godsarkivet. Artikel i årbogen *Fra Himmerland og Kjær Herred*, bd.3, 1919.
 - Carsten Porskrog Rasmussen m.fl.: Det danske godssystem - udvikling og afvikling 1500-1900. 1987.
 - Poul Rasmussen: Oversigt over udskrivningsarkivalier 1700-1788 i Landsarkivet for Nørrejylland. 1972.
 - Fridlev Skrubbelttrang: Bondeskifter og foldudbytte. Artikel i *Fortid og Nutid*, bd. 12.
 - Samme: Fæstegården som forsørger. Artikel i *Jyske Samlinger*, ny rk., bd.5, 1961.
 - Samme: Det danske Landbosamfund 1500-1800. 1978.
 - Tidsskriftet *Bol og By*, 1985 ff indeholder mange artikler, der bygger på materiale i godsarkiver.

AB

SSFs bestyrelse og medlemsforeninger

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.
- Hans H. Worsøe, næstfmd., Tækkerløkke 34 A, 6200 Aabenraa ☎ 74 62 08 92.
- Stefan Andersen, kass., Toftevangen 19, 4130 Viby Sj. ☎ 46 19 41 73.
- Erik Bjerre Fisker, sekr., Bispehavevej 77, 4. tv, 8210 Århus N ☎ 86 15 08 78.
- Sv. Vinther-Knudsen, aktivitetskonsulent for gamle og nye foreninger, Nyvej 10b, 1851 Frederiksberg C ☎ 31 22 08 38 (1.4.-1.10.: Haveforeningen Strandlyst, Strandgangen 29, 2300 Kbh. S ☎ 31 54 14 41).
- Jytte Skaaning, Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.
- Orla Iver Madsen, Skovbrynet 14, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.

SSF, stiftet 23.4.1981, omfatter nu 34 regionale foreninger; her opført i indmeldelsesrækkefølge, samtidigt tilmeldte i alfabetisk orden.

Mærkningen i () betyder: A abonnerer på SLÆGTEN (21 foreninger), B abonnerer på HVEM FORSKER HVAD (7 foreninger) og C udgiver eget medlemsblad (6 foreninger). S angiver stiftelsesdato og M nyeste kendte medlemstal.

F.01 *Bording Slægts- og Lokalthistorisk Forening* (M 45), Jens Ernst Nielsen, Gedhusvej 17, Munklinde, 7441 Bording ☎ 97 14 54 50.

F.02 *Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn* (A, M 58), se program.

F.03 *Slægtshistorisk Forening Herning* (S 2.3.1970, M 60), Ingelise Løvenholt Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds ☎ 97 14 16 32.

F.04 *Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn* (S 15.2.1979, A, M 90), se pro-

gram.

F.06 *Morsø Slægtshistoriske Forening* (S 12.12.1978, M 65), Jakob Albrektsen, Rørsangervej 37, 7900 Nykøbing M. ☎ 97 72 48 54.

F.07 *Slægtshistorisk Forening Odense* (A, S 26.1.1971, M 148, se program.

F.08 *Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers* (A, S 25.3.1971, M 95), se program.

F.09 *Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn* (C, M 438), Jørgen Aasberg, Mac Donald Allé 15, 2750 Ballerup ☎ 44 97 01 71.

F.10 *Trekantområdets Slægtshistoriske Forening* (Fredericia) (A, S 21.10.1974, M 63), se program.

F.11 *Slægtshistorisk Forening Vestsjælland* (AC, M 107), se program.

F.12 *Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn* (AB, S 3.12.1975, M 225), se program.

F.13 *Slægtshistorisk Forening Århus* (AB, S 1.4.1957, M 167), se program.

F.14 *Slægtshistorisk Forening Sønderjylland* (B, M 130), Jørgen Wangel, Mosevang 29, Ulkebøl, 6400 Sønderborg ☎ 74 42 75 33.

F.15 *Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen* (AB, S 16.3.1976, M 338), se program.

F.16 *Egns- og Slægtshistorisk Forening Holstebro* (A, S 4.4.1977, M 43), se program.

- F.18 *Sæby kommunes historiske forening* (M 286), Jørgen Bruun Nielsen, Karmisholtvej 20, Skæve, 9352 Dybvad ☎ 98 86 90 05. (S 24.2.1994, M 40), Jørgen Seide Petersen, Gersagerparken 121, 1.tv., 2670 Greve ☎ 43 69 19 05.
- F.20 *Haderslev Slægtsforsknings Forening* (A, M 81), se program.
- F.21 *Sydvestjysk Egns- og Slægtshistorisk Forening* (M 178), Esbjerg, Jørgen Dieckmann Rasmussen, Byhist. Arkiv, Torvegade 47, 6700 Esbjerg ☎ 75 18 55.
- F.22 *Slægtshistorisk Forening Korsør* (AB, M 20), se program.
- F.23 *Slægts- og Lokalhistorisk Forening Frederikshavn* (M 85), Casper S. Thomsen, Vestergade 54, 9900 Frederikshavn ☎ 98 42 60 75.
- F.24 *Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie* (AC, M 50), se program.
- F.25 *Slægtshistorisk Forening for Sydsjælland*, Næstved (A, M 70), se program.
- F.26 *Koldinghus Forening for Slægtsforskere* (C, M 70), Søren Stengaard (Jensen), Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.
- F.27 *Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland*, Køge (AC, S. 20.3.1991 M 107), se program.
- F.29 *Slægtsforskerne i Silkeborg* (A, S ... 3.1993, M 42), se program.
- F.30 *Amager Slægtshistoriske Forening* (A, S 13.9.1993, M 34), se program.
- F.31 *Ry Slægtshistoriske Forening* (AB, S 1993, M 16), se program.
- F.32 *Sydkystens Slægtshistoriske Forening* (S 24.2.1994, M 40), Jørgen Seide Petersen, Gersagerparken 121, 1.tv., 2670 Greve ☎ 43 69 19 05.
- F.33 *Slægtshistorisk forening for Brønderslev-egnen* (A, S ... 10.1992, M 51), se program.
- F.34 *Hvidovre Slægtsforskere* (AB, S 1.8.1993, M 16), se program.
- F.36 *Lokal- og slægtshistorisk forening for Brande og omegn*, Hans Andersen, Krøsbærvej 4, 7330 Brande ☎ 97 18 05 48.
- F.37 *Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Nørre, Sønder og Mols Herreder*, (AC S 1980 M ca. 100), se program.
- F.38 *Fuglebjerg Slægts- og Lokalhistoriske Forening*, (A S 23.10.1996 M ca. 20), se program.
- F.39 *Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt* (AC S 28.3.1984 M 85), se program.
- Desuden 2 landsdækkende foreninger:
- F.28 *Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie* (S 22.9.1879, M 1.051), Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 København NV ☎ 31 86 86 31. - Hovedopgave: Udgivelse af **PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT**.
- F.35 *Slægtsforeningen Barfod-Barfoed* (C, S ... 5.1952, M 80), Jørgen H.P. Barfod, Ved Fortunen 10 A, 2800 Lyngby ☎ 45 87 22 54.

Programmer for de på **SLÆGTEN** abonnerende 23 regionale foreninger.
- Foredrag mærket (FU) afholdes i samarbejde med lokalafdelingerne af Folkeuniversitetet.

Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn

Onsdag 15. januar

Jens Brink Pedersen, fhv. borgmester, Grindsted: Da Grindsted heder blev opdyrket, og hvordan mergelen kom frem.

Onsdag 12. februar

Vi deltog i Folkeuniversitetets møde, hvor leder af Esbjerg Byhistoriske Arkiv, arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen, holder foredrag om, hvordan man kommer i gang med at skrive erindringer.

Onsdag 12. marts

Generalforsamling.

Efter kaffen foredrag af Kristian Pedersen, kordegn, Grindsted: Fra vugge til grav.

Lørdag 24. maj

Udflugt til Vikingemuseet i Ribe.

Vi mødes kl. 13.30 på parkeringspladsen foran museet "Ribes Vikinger", Odins Plads, Ribe. Samlet indgang for et opnå grupperabat, minimum 15 personer, 20 kr. pr. person. Man går selv på opdagelse i museet. Der findes en Café, hvor kaffe og the med brød kan købes. Museet lukker kl. 16. Inden hjemturen er der rig lejlighed til at gå en tur i den smukke gamle by. Vi kører i private biler. Aftal selv samkørsel - og fordeling af de dermed følgende udgifter.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19.30 på Grindsted Bibliotek. Fri adgang for medlemmer. Ikke-medlemmer 20 kr. Alle er velkomne. Kaffe 5 kr.

Kontingent

80 kr. - par 120 kr.

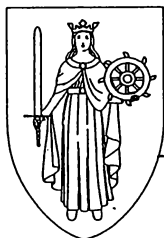
Nyt fra foreningen

Lokalhistorisk Arkiv, Grindsted: Arkivlederen er pr. 1.1.1997 sparet væk, så der er behov for frivillige, der vil hjælpe med at drive arkivet, således at vi også fremover kan have et godt, spændende og levende arkiv. Har du tid og lyst, så lad et ord falde til et af bestyrelsesmedlemmerne.

Filskov: Aage Møller Jacobsen, Blåhøjvej 4, Filskov, 7200 Grindsted ☎ 75 34 82 36 vil - efter forudgående telefonisk aftale - stille sin store samling og viden om det gamle Filskov Sogn til rådighed for andre.

Bestyrelsen

- Erik Frandsen, fmd., Kærvej 11, 7200 Grindsted ☎ 75 32 17 06.
- Bodil Stubdrup, næstform., Birkevangen 3, 7200 Grindsted ☎ 75 32 09 00.
- Gunnar Mølgaard Christensen, kass., Holdgårdsvej 26, 7260 Sdr. Omme ☎ 75 34 19 05.

Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn

Tirsdag 14. januar

Generalforsamling. Dagsorden vedlagt.

Derefter videofilmen *Hjørring nu og da* om tiden før og efter de store nedrivninger i bymidten i slutningen af 60'erne.

Tirsdag 25. februar (FU)

Lone Hvass, museumsinspektør, Helsingør: Købstadens borgere, embedsmændene, håndværkerne og især deres koner i 1600- og 1700-årene.

Brug af kirkebøgerne på en anden måde - om kvinder og mænds sygdomme, børnedødelighed og fødsler (især i Vejle og Helsingør).

Tirsdag 11. marts (FU)

Søren Spanner, cand.mag., Hjørring: Fra købstad til center ca. 1870-1995.

Med udgangspunkt i overordnede internationale og nationale udviklingstendenser sættes focus på Hjørrings udvikling fra søvning købstad i 1800-tallet via industrialiseringens forskellige faser til nutidens oplandscenter med service- og produktionsvirksomheder samt uddannelsesinstitutioner.

Søren Spanners bog om emnet udkommer 4. april.

Tirsdag 1. april

Aftenekskursion til Bjergby Kirke.

Vi mødes kl. 19 ved kirken, som nås ved at dreje til højre ad Træholtvej ved indkørslen til Gl. Bjergby. Her fortæller sognepræst Nels Jacobsen om kirken og dens inventar. Efter rundvisningen er der lejlighed til at drikke medbragt kaffe i præstegården.

Tirsdag 8. april (FU)

Steen Ivan Hansen, cand.mag. i middelalderarkæologi og historie, Århus: Skeel og Banner - to nordjyske slægter.

Slægten Skeel har rødder i Vendsyssel og adskillige herresæder knyttes til slægten: Birkelse, Gl. Hammelse og Voergaard. - Slægten Banner har sit udgangspunkt i Vendsyssel, og her må nævnes herregårde som Kokkedal og Asdal. Lysbilledforedrag.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.30 i Rådhuskælderen. Kirkeekskursionen kl. 19 ved Bjergby Kirke. Kørelighed kan arrangeres via Asger Bruun. Husk kaffe og brød til møderne.

Kontingent

95 kr.

Foredragsrække om slotte og herregårde

I efteråret '96 afholdt FOF 3 foredrag om herregårde ved Steen Ivan Hansen. Serien fortsættes i foråret '97 med foredrag om renæssancens herregårde (6.3.), om len og stamhuse (13.3.) og 1700-tallets forfinede boligkultur (20.3.) samt en ekskursion til udvalgte herregårde (5.4.) Se FOFs brochure for nærmere omtale og tilmelding.

Lange lørdage på Historisk Arkiv i Hjørring

Efter de 2 "Historiske lørdage" som fællesprojekt mellem *Slægtshistorisk forening* og Historisk Arkiv i efteråret fortsættes med lørdagsåbning på arkivet 1.2., 1.3. og 5.4. kl. 10-16. Foreningsmedlemmer yder personlig vejledning på mikrofilmlæsesalen.

Bestyrelsen

- Per Maack Andersen, fmd., Christiansgade 24A, 9800 Hjørring ☎ 98 92 70 75.
- Anna Grethe Christensen, kass., Bellisvej 10, 9800 Hjørring ☎ 98 92 49 22.
- Asger Bruun, sekr., Pileurtvej 1, 9800

Hjørring ☎ 98 91 19 84.

- Ole Søltoft, Korshøjvænget 8, Bjergby, 9800 Hjørring ☎ 98 97 13 31.
- Per Gade Mortensen, Løkkensvej 347, Gjurup, 9800 Hjørring ☎ 98 90 13 47.

Slægtshistorisk Forening Odense

Onsdag 29. januar

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter foredrag af Steffen Hove, medlem, Odense: Min slægtsforskning i udlandet.

Onsdag 26. februar - Mødetid: kl. 19 - indgang fra Flakhaven.

Johnny Wøllekær, arkivar, Stadsarkivet i Odense, og Mogens Krag sig Jensen: Besøg på Odense Stadsarkiv i Odense Rådhus.

Hvad kan slægtsforskere bruge stadsarkivet til? En gennemgang af skolevæsenets arkiver.

Onsdag 19. marts - NB: Ændret mødedag på grund af påsken!

Holger Mejlborg, overlærer, Odense: Jøderne som indvandrergruppe.

Onsdag 30. april

Jytte Skaaning, underviser, Odense: En speget forsørgelsessag.

Vi følger Ane Kirstine Jørgensens liv og levned 1834-? og går i hendes arkivspor. - Se efterlysningen i HVEM FORSKER HVAD 1996.

Onsdag 21. maj - Mødetid: kl. 19 i arkivet.

Udflugt til Kerteminde Egns- og Byhistoriske Arkiv, Kerteminde Museum, Strandgade 3 i Kerteminde, hvor arkivar Kurt Ris-skov Sørensen bl.a. fortæller om lokalarkivet og Kerteminde By. Kaffe/the medbringes. Der kan evt. aftales fælles transport. Tilmelding senest 15. maj til Jytte Skaaning - antal deltagere: 25.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.15 i Sct. Knuds kirkesal, Klosterbakken (undtagen besøg på Stadsarkivet og i Kerteminde). Kaffe/the kan medbringes.

Kontingent

100 kr.

Bestyrelsen

- Jytte Skaaning, fmd., Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.
- Finn Grandt-Nielsen, næstfmd. Stavrevej 27, Måle, 5300 Kerteminde ☎ 65 34 24 30.
- Paul Madsen, sekr., Vissenbjergvej 6, 5230 Odense M ☎ 66 13 98 12.
- Inge Skipper, kass., Krogløkkeparken 24, 5240 Odense NØ ☎ 66 10 90 52.
- Sonja Hjelm Pedersen, Toppen 10, 5270 Odense N ☎ 66 18 07 04.
- Jytte Fauerby, J.L. Heibergs Vej 97, 5230 Odense M ☎ 66 80 02.

Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers

Tirsdag 14. januar

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter viser Morten Skjærlund billeder/-video fra jubilæet.

Tirsdag 28. januar

Samarbejdsaften.

Tirsdag 25. februar (FU)

Erik Kann, København: Amtsarkiver.

Gennemgang af en række eksempler på kildemateriale i disse enorme arkivfunds.

Tirsdag 11. marts (FU)

Christian Fischer, mag.art., museumsdirektør, Silkeborg Museum: Vandmøllen - vor ældste maskine.

Silkeborg Museum, forelæserens arbejdsplads, har gennem de senere år udgravet og undersøgt en række vandmøller fra middelalderen. Deres type og indretning er klarlagt. Møllens oprindelse, og hvorledes den kommer til Danmark i slutningen af vikingetiden, beskrives.

Tirsdag 8. april (FU)

Børge Kjær, mag.art., arkivar, Grenå Egnarkiv: Den danske husmand set fra lokalhistorien.

Der gives en oversigt over husmandens stilling i det danske samfund ca. 1790-1950, og der gennemgås, hvilke kilder man kan anvende til udforskning af emnet lokalt.

Kursusvirksomhed

Kursus for slægtsforskere fortsætter 25.1. og 8.3 ved Børge Kjær, mag.art., arkivar, Grenå Egnarkiv: Fortæl din historie til eftertiden.

Erindrings betydning som historisk kilde gennemgås, og der gives praktiske anvisninger på, hvordan man kan nedskrive egne erindringer eller slægtens historie.

Tid og sted

Kl. 19.30 i Kulturhuset, Stemannsgade 2, Randers - lokale 3. Ved FU-foredrag er alle velkomne.

Kontingent

Kontingent fastsættes på generalforsamlingen. For 1996 er det 120 kr. Indmeldelse til kassereren.

Bestyrelsen

- Karl Erik Jensen, fmd., Præstegårdsvej 1a, Ø. Velling, 8900 Randers ☎ 86 46 70 08.
- Herman Hedegaard Nielsen, kass., Vol-dum Rudvej 88, 8370 Hadsten ☎ 86 49 10 65.
- Jan Hyllested, sekr., Nørrebrogade 122, 1.th., 8900 Randers ☎ 86 42 86 49.
- Niels Røgild, Klintevej 7, 8900 Randers ☎ 86 43 66 51.
- Bente Quist Gregersen, Nattergalevej 15, Assentoft, 8900 Randers ☎ 89 49 42 68.

Trekantområdets Slægtshistoriske Forening

Mandag 13. januar

Medlemsaften. Med samtaler medlemmer imellem. Er der nogen, som har gode ideer til indlæg, så kom med dem!

Mandag 10. februar (FU)

Hans H. Worsøe, tidl. landsarkivar, Aaben-

raa: Kirkearkivalier - andet end kirkebøger!

Mandag 10. marts

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter: Måske var der noget, der ikke blev diskuteret færdigt på medlemsaftenen?

Måske var der spørgsmål, der nu kan gives svar på?

Mandag 14. april (FU)

Charlotte S.H. Jensen, folkemindeforsker, København: Livets fester hos det 19. århundredes almue.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Depotgården, Lollandsgade 2-4, lokale 35, Fredericia. Medlemmerne er velkomne til på mødeaften at komme en halv time før til en snak om slægtsforskning.

Kontingent

120 kr., par 180 kr., gæstebillet 35 kr.

Lørdag 8. februar kl. 13, Slagelse Centralbibliotek, Stenstuegade 3:

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter fortæller Else Spejlberg om *Min oldemor fra Tranekær*.

Onsdag 5. marts kl. 19, Holbæk Bibliotek, Nygade 9-13:

Lise Høyrup, konsulent: Erindringsinterview til slægtshistorie.

Onsdag 16. april kl. 19.15 på Frederiksborg Bibliotek, Solbjergvej 21, Frederiksborg:

Nina Engelstoft orienterer om bibliotekets genealogiske samlinger. Derefter er der mulighed for på egen hånd at kikke på læsesa-

Bestyrelsen

- Doris Andersen, fmd., Agerledet 47, 7000 Fredericia ☎ 75 94 38 12.
- Gudmund Bornemann Madsen, næstfmd., Dronningensgade 33, 7000 Fredericia ☎ 75 92 73 04.
- Birgit Lassen, kass., Fruetoften 4, Brøndsted, 7000 Fredericia ☎ 75 86 67 15.
- Evald Andersen, sekr., Hvedevej 8, 5500 Middelfart ☎ 64 41 53 99.
- Inger Madsen, Dronningensgade 33, 7000 Fredericia ☎ 75 92 73 04.
- Bent Askjær, Hybenvænget 26, 6000 Kolding ☎ 75 52 92 80.

lens håndbøger samt søge på edb. Der tages ikke arkivalier frem denne aften. - Vi mødes i forhallen kl. 19.15 - døren låses kl. 19.30.

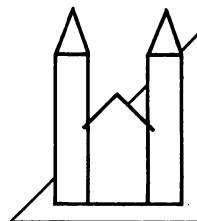
Bogsalg

Jens Nielsen, henrettet tyv og brandstifter af Oline og Oscar Udsholt. Jens Nielsen var den sidste, der blev henrettet i Danmark, når man ser bort fra retsopgøret efter besættelsen. Pris: 30 kr. + porto. Henvendelse til kassereren.

Bestyrelsen

- Poul Brodersen, fmd. Sejergårdsvej 1, 4340 Tølløse ☎ 59 18 61 48.
- Else Spejlberg, næstfmd., Saltofte Holme 1, 4295 Stenlille ☎ 53 60 51 89.
- Inge Seiergaard, kasserer, Ligustervej 9, Undløse, 4340 Tølløse ☎ 53 48 94 61.
- Bruno Ahlquist, sekr., Kildevang 16, Herslev 4000 Roskilde ☎ 42 40 12 27.
- Merete Bøhm, Birkevej 8, Tuse, 4300 Holbæk ☎ 53 43 28 03.

SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR VIBORG OG OMEGN

Torsdag 6. februar

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter: Niels Hauge, Arkivleder, Æ Fjandboarkiv: Skriv din historie!

Hvad sker der, hvis man beder et menneske skrive om sig selv med børn og børnebørn m.fl. som målgruppe

Torsdag 27. februar (FU)

Annette Østergaard Schultz, arkivar: Vejen til slægtshistoriske kilder i amtsarkiverne.

Ved "uregelmæssigheder" trådte amtmanden til. Det kunne være, når sognerådet ikke tog forpligtelsen over for sognets fattige tilstrækkelig alvorlig, eller når et ægtepar ville skilles. Det var amtmanden, der skulle fastslå faderskabet, og det var også ham, der skulle foretage den verdslige mægling og udstede skilsmissebevillingen. - Disse sager giver spændende oplysninger, men det kræver noget kendskab til amtsarkivernes opbygning, før sagerne kan findes.

Onsdag 19. marts

Forskeraften på Landsarkivet kl. 19-22 (*tilmelding og betaling senest 12. marts*).

Læsesalen er åben for lån som i dagtimerne, så med lidt hjælp fra andre medlemmer eller arkivpersonalet, er der denne aften gode muligheder for at forsøge sig i "nye" arkivgrupper. - Arrangementet afholdes sammen med de slægtshistoriske foreninger i Århus og Silkeborg, hvorfor der er et begrænset antal pladser. Prisen pr. person er 40 kr., der betales til Anton eller Peter, der ligeledes senest 12. marts modtager bestillingssedler på arkivalier.

Torsdag 20. marts (FU)

Birgit Løgstrup, arkivchef: Hvad kan slægtsforskere finde i Danske Kancelli og Rentekammeret på Rigsarkivet?

Danske Kancelli og Rentekammeret var nerven i centraladministrationen før 1848. De to centrale institutioner har efterladt store arkivfunds, som findes på Rigsarkivet. De indeholder meget materiale, som også med fordel kan benyttes af slægtsforskere. - Der redegøres for den administrative opbygning, og der fremdrages specielle kildegrupper af interesse for slægtsforskere, f. eks. testamenter, embedsudnævnelser og matrikler. - Sidst gennemgås, hvordan arkivalierne bestilles, og hvilke hjælpemidler der findes.

Torsdag 10. april (FU)

Hans Jørgen Marker, Dansk Data Arkiv: Dansk Data Arkiv og slægtsforskerne.

DDA har indsamlet historiske forskningsmaterialer siden 1973 - og de seneste år i forbindelse med Kildeindtastningsprojektet opbygget en stor samling af persondata, indtastet af amatørhistorikere. Data fra DDA er tilgængelige på flere måder, disketter, CD-ROM og Internet. DDA hjælper også kildeindtastere med kurser og forbedret adgang til kildematerialer.

Lørdag 31. maj

Heldags sommerudflugt til Gl. Estrup (*tilmelding og betaling senest 30. april*).

Vi mødes ved indgangen senest kl. 10.30, hvorefter der er guidet rundvisning på Herregårdsmuseet. Frokostpause kl. 12-13 (dagens ret koster 54 kr. på *Spisestedet*). Kl.

13 mødes vi i Landbrugsmuseet, hvor der er en kort introduktion, hvorefter man selv ser udstillingen. Kl. 14.30 fortæller arkivleder Ejgil Overby om Slægtsgårdsarkivet, der har til huse på Gl. Estrup. Parken og Landbrugsbotanisk Have er åben ligesom stedets smedie. - Brochure samt yderligere oplysninger (om bl.a. transport) udleveres ved tilmeldingen. Prisen, 40 kr. pr. person, dækker entre og rundvisning.

Kursusvirksomhed (FU)

Anton Blaabjerg: *Gotisk skriftlæsning og gamle arkivalier.*

Vi går i gang med arkivaliernes gotiske skrift og opnår derved læsefærdighed. Samtidig præsenteres typiske slægts- og lokalhistoriske aktstykker fra 1800-tallet og tilbage til 1600-tallet, og vi snakker om, hvor disse arkivalier findes i arkiverne.

10 mandage i Centralbibliotekets studie-kredslokale 4 fra 6. januar. - For begyndere

kl. 16.30-18.30 og for fortsættere kl. 19-21. Pris 400 kr. - Yderligere oplysninger hos læreren ☎ 86 61 04 36.

Tid og sted

Kl. 19.30, Viborg Centralbibliotek, Vesterbrogade 15 (den gamle indgang). - Entre for ikke-medlemmer: 20 kr.

Kontingent

120 kr. pr. husstand for foredrag, SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

Bestyrelsen

- Peter Kudsk, fmd., Søvej 7 B, 8800 Viborg ☎ 86 60 08 11.

- Anton Blaabjerg, næstfmd., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.

- Tove Krog, kass., Møllevej 11 A, 8800 Viborg ☎ 86 67 10 99.

- Lilian Kristensen, sekr., Mågevej 2, Mønsted, 8800 Viborg ☎ 86 64 63 73.

Århus

Mandag 13. januar

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter vises en interessant videofilm: *Af jord er du kommet - på sporet af en dansk husmand.*

Et stykke danmarkshistorie, som ikke er fortalt før. Om fattigdom på landet. Om husmændenes historie fra middelalderens bondeoprør til vor tid. Om kampen mod

sulten. Om husmanden Peder Madsen fra Samsø, der kæmpede for de laveste i samfundet. Peder Madsen gik over i historien som en fodnote. I denne film er han hovedpersonen.

Mandag 10. februar (FU)

Henrik Vedel-Smith, arkivar: Landhusholdningsselskabet og slægtsforskeren.

Landhusholdningsselskabets arkiv er Erhvervsarkivets ældste arkiv af interesse for os. Vi får først en generel information om arkivet, og herefter hører vi om: hvem kan vi finde, hvad kan vi finde, og hvordan kan vi finde det, vi søger.

Mandag 10. marts (FU)

Gregers Hvidkjær, Landsarkivet for Fyn: Lægdsruller ca. 1788-ca. 1900.

På instruktiv vis fortælles om rullerne efter stavnsbåndets ophævelse, rullernes værdi for slægtsforskningen påpeges, og praktiske råd gives. Foredraget er et godt supplement til temahæftet fra SLÆGTEN: Slægts-

forskere: Lad os stå vagt og værne!

Onsdag 19. marts

Forskeraften på Landsarkivet i Viborg kl. 19-22 (tilmelding og betaling senest 10. marts til Bente Klercke Rasmussen (evt. pr. telefon, jfr. nedenfor - træffes bedst kl. 8.30-9.30 om morgenen)

Arrangementet afholdes sammen med de slægtshistoriske foreninger i Viborg og Silkeborg, hvorfor der er et begrænset antal pladser. Prisen pr. person, 40 kr., betales senest 10. marts sammen med evt. aflevering af bestillingssedler på arkivalier. Samtidig oplyses, om kørejlighed ønskes eller gives.

Slægtshistorisk Forening, Århus, er Danmarks ældste og fylder 40 år 1. april 1997. Det fejrer vi:

Lørdag 5. april kl. 14.30 - ? i Fritidscentret Skovvang (FU)

Hans H. Worsøe, tidl. landsarkivar, Aabenraa: Børn født uden for ægteskab - hvordan finder vi faderen?

Børn uden for ægteskab forekommer i så godt som alle anetavler. Tidligere var man beklemt ved det. I dag synes mange slægtsforskere, at det er spændende at forsøge at finde faderen, og takket være gode kilder i bl.a. amsarkiver lykkes det ofte.

Efter foredraget serveres et let traktement - pris 50 kr. pr. deltager (tilmelding nødvendig), jfr. separat program.

Tid og sted

Bortset fra fødselsdagsarrangementet foregår møderne i kl. 19.30 Richard Mortensenstuen i Studenternes Hus, Nordre Ringgade 3 (hovedindgang). Der er også indgang fra P-pladsen på Katrinebjergvej bag Studenternes hus. Betaling for lokaleleje og kaffe med brød 30 kr. Alle er velkomne. Rygning frabedes før kaffen.

Kontingent

150 kr. omfattende foredragene, HVEM FORSKER HVAD OG SLÆGTEN.

Nyhedsbreve

Manglende *Nyhedsbreve* fås hos Ole Bech Knudsen og Bente Klercke Rasmussen.

Bestyrelsen

- Tove Glud Rasmussen, fmd. Nøddevej 2, 8260 Viby J. ☎ 86 14 43 11.
- Bente Klercke Rasmussen, næstfmd. Holbergsgade 23, 1., 8000 Århus C. ☎ 86 13 92 71.
- Ole Bech Knudsen, kass. Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C. ☎ 86 11 55 47.
- Ib Paikjær Jensen, sekr., Byløkken 25, 8240 Risskov ☎ 86 21 47 47
- Erik Bjerre Fisker, Bispehavevej 77, 4.tv., 8210 Århus V. ☎ 86 15 08 78.

Mandag 6. januar (FU)

Paul G. Ørberg, tidl. arkivar, Viborg: Retsbetjentarkiver.

Vi pejler os frem gennem retsbetjentarkiver m.m. på sporet af et godt gemt og godt glemt eventyr.

Mandag den 20. januar - bemærk tidspunktet kl. 19!

Besøg i Medborgerhuset, hvor bibliotekerne Tove Michelsen, Else Berthelsen og Per Grevlund viser os mulighederne i lokal-samlingen, ved edb-maskinerne og på internettet. Vi mødes til en fælles gennemgang i foredragssalen - med indgang op ad trappen til venstre udenfor selve biblioteket - hvorefter vi deler os i grupper og forsøger at nå det hele alle sammen.

Mandag 3. februar

Alm. mødeaften i konfirmandstuen og på læsesalen i Arkivet. Arkivet er åbent kl. 18-22. Hvem holder "10 minutter"?

Mandag 3. marts (FU)

Rigmor Lillelund, slægtsforsker, Naur: Vore forfædre og de andre - de gode og de onde.

Hvordan formede livet sig for vore forfædre? Overholdt de love og forordninger, levede de et fredeligt liv med naboer og sognefolk, eller træffes de ofte som midtpunkt, når der var stridigheder? Spændende fund fra arkiver.

Mandag 17. marts

Aftentur til Landsarkivet i Viborg.

Bussen afgår præcis kl. 17.45 fra Aal-

borghallens parkeringsplads, Vesterbro 14. Læsesalen er åben for medlemmer kl. 19-22. Pris pr. person 50 kr. Tilmelding og aflevering af bestillingssedler til Ingrid Gade senest 10.3. Der må højst afleveres 3 bestillingssedler pr. deltager, og de skal være forsynet både med arkiv- og løbenummer. Der er selvfølgelig mulighed for at forske uden, at man på forhånd har afleveret bestillingssedler. Tilmelding er bindende, med mindre der sendes afbud senest 15.3.

Mandag 7. april

Alm. mødeaften i konfirmandstuen og på læsesalen i Arkivet. Arkivet er åbent kl. 18-22. Hvem holder "10 minutter"?

Mandag den 14. april

Lokalarkivbesøg - på Hvorupgaard gl. Skole.

Vi mødes derude kl. 19.30 og får mulighederne for at forske i de nordenfjordske arkivalier gennemgået af arkivets leder, Ketty Johansson. Tilmelding til Hans Erik Luther senest fredag 11. april - meddel venligst, om du er "medkører - eller selvkører". Tag termokanden med, så vi kan drikke kaffe derude.

Mandag 5. maj

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter foredrag af Bertil Larsen, Den møllehistoriske samling i Viby: Møllerens hus i hverdag og fest. - En skildring af livet i møllegården (egnsneutral), dens beboere og deres liv og virke - med udgangspunkt i fæstekontrakter, skifter, dagbøger og fami-

liearkiver. Et besøg i ord om livet og dets betingelser som først fæstemøller, senere selvejer rundt på vore gamle møller.

Lørdag 24. maj 12.30

Forårsudflugt til Hjerritsdal Vandmølle i Bramslev Bakker - se nærmere på indkaldelsen til generalforsamlingen.

Tid og sted

Kl. 19.30: Medlemsmøderne på Arkivet, Arkivstræde 1 (ved Vor Frue Kirke), og foredragene afholdes i foredragssalen over Vestbyens Bibliotek, Dannebrogsgade 43, Aalborg.

Kursusvirksomhed

Anton Blaabjerg: *Gotisk skriftlæsning og gamle arkivalier*. 10 tirsdage fra 7. januar på Folkeuniversitetet, Strandvejen 12-14 - for *begyndere* kl. 16.30-18.30 og - for *fortsættelse* kl. 19-21 (hvis der kun kan oprettes et begynderhold, foretrækker læreren aftenundervisning). Yderligere oplysninger hos læreren, Fredensgade 38, Viborg ☎ 86 61 04 36. Tilmelding til FU ☎ 98 16 75 00.

Finn Jelstrup: *PC og slægtsforskning med Win-Family*. Kurset baserer sig på et helt og holdent dansksproget program, Win-Family, der frit kan kopieres til afprøvning af private og bruges med alle funktioner, undtagen udskrivning. Ved at betale 375 kr. til ejeren af programmet, fås adgang til udskrivning. 7 onsdage kl. 16-18.45 fra 29. januar.

Finn Jelstrup: *For videregående brugere af slægtsforskningsprogrammer*. Brothers Keeper og Win-Family. Hvordan bruges gedcom? Hvordan laves udtræk til tekstbehandling? Det forventes, at deltagerne er rimelig fortrolige med deres eget program. Lørdag 8. marts kl. 9-16.20.

Begge kurser afvikles på Kjellerupgades Skole. Nærmere oplysninger hos læreren ☎ 98 14 44, tilmelding til FOF-Aalborg ☎ 98 13 82 33.

Jørn Elstrøm Toldbod: *Slægtsforskning for*

begyndere. Kursus under FOF-Aalborg 10 torsdage fra 30. januar på Kjellerupgades Skole kl. 19-21.35. Nærmere oplysninger hos læreren ☎ 98 15 79 65, tilmelding til FOF ☎ 98 13 82 33.

Poul Engberg: *Slægtsforskning for begyndere*. Kursus under AOF-Åbro på Åbyskolen i Åbybro. 10 onsdage fra 15. januar kl. 19-22. Nærmere oplysninger hos læreren ☎ 98 27 17 13, tilmelding til AOF-Aabybro ☎ 98 26 94 94.

Kontingent

100 kr. pr. husstand for alle foreningens tilbud, HVEM FORSKER HVAD og SLÆGTEN.

Kaffekassen

Ved møderne kan der købes kaffe/the.

Bestyrelsen

- Birgit Øskov, fmd./kass., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.
- Ingrid Wisborg Gade, sekr., Anthon Bachs Vej 6, 9000 Aalborg ☎ 98 12 65 15
- Hans Erik Luther, Petersborgvej 59, 9000 Aalborg ☎ 98 16 63 34.
- May Britt Hansen, Tostrupvej 32, 9230 Svenstrup ☎ 98 38 97 11.
- Jørn Elstrøm Toldbod, Sindalvej 19, 9220 Aalborg Øst ☎ 98 15 79 65.
- Per Andersen, suppl., Harlekinvej 7, 9000 Aalborg ☎ 98 18 79 14.
- Lindy Kær, suppl., Byrstedvej 46, Byrsted, 9240 Nibe ☎ 98 38 73 56.
- Finn Hejlesen Jakobsen, revisor, Kvisten 27, 9260 Gistrup ☎ 98 32 32 07.
- Kirsten Bovin, revisor, Tinesvej 52, 9380 Vestbjerg ☎ 98 29 68 30.

Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro

Torsdag 23. januar

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter fortæller Niels Ausum fra Hjerm, en kendt person på Holstebro-egnen (bl.a. fra Vestjysk Bank), om sin slægt.

Torsdag 20. februar (FU)

Esben Graugaard, cand.mag., museumsinspektør, Holstebro Museum: Gravminder fortæller kultur- og personalhistorie.

Med udgangspunkt i loven om registrering af bevaringsværdige gravminder på vore kirkegårde fortælles om disse kulturhistoriske minders værdi som kilder til "den nære historie", eksempelvis slægtshistorie. Gennem fortrinsvis vestjyske eksempler berettes om stilarter, materialer, inskriptioner og bondekulturens syn på døden. Alt sammen i et lokal- og personalhistorisk perspektiv.

Torsdag 20. marts (FU)

Henrik Vedel-Smith, arkivar, Erhvervsarkivet, Århus: Erhvervsarkivet og slægtsforskeren.

Landhusholdningsselskabet, kreditforeninger og forsikringsselskaber er blandt de organisationer og virksomheder, hvis arkiver findes på Erhvervsarkivet. Oversigten over arkivets indhold retter sig mod den

slægtshistorisk interesserede og belyses med lokale eksempler.

Aftenudflugt

Nærmere information om en aftenudflugt i april eller maj følger.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Holstebro Bibliotek. Kaffe og brød medbringes.

Kontingent

125 kr.

Bestyrelsen

- Jytte Knudsen, fmd., Fabersvej 48, 7500 Holstebro ☎ 97 42 69 86/97 49 51 00.
- Rita Hansen, kass., Naltoftevej 8, Borbjerg, 7500 Holstebro ☎ 97 46 13 36.
- Susanne Sehested, sekr., Wagnersvej 184, 7500 Holstebro ☎ 97 40 53 51.
- Erik Thomsen, Ålykke 27, 7500 Holstebro ☎ 97 42 88 64.
- Per Nørgaard Laugesen, Hovedgaden 14, Tvis, 7500 Holstebro ☎ 97 43 52 55.
- Kristian Øllgaard, Østerled 2, Mejrup, 7500 Holstebro ☎ 97 42 55 10.
- Helle Leth Jensen, Griegsvej 49 A, 7500 Holstebro ☎ 97 42 99 31.

Tirsdag 7. januar kl. 13-17

Første tirsdag i måneden i Marie Lauritsens Hus: Åbent Hus og register-gruppen mødes.

Der er altid medlemmer i huset, som vil hjælpe med problemer. Der kan også være oplysninger at få i vores lille bibliotek.

Onsdag 8. januar kl. 19.30

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Tirsdag 21. januar kl. 13-17

Registergruppen mødes hver 14. dag.

Onsdag 29. januar kl. 19.30

Lars Henningsen, arkivar: Lægdsrullen og

de øvrige militære institutioner for slægtsforskere.

Tirsdag 4. februar kl. 14-16.30

Første tirsdag i måneden: Åbent hus. Der er læseapparater - tag dine film med, hvis du har problemer.

Onsdag 19. februar kl. 19.30

Aneaften.

Tirsdag 4. marts kl. 14-16.30

Første tirsdag i måneden, møde i Marie Lauritsens Hus med de problemer, I har.

Onsdag 12. marts kl. 19.30

Torp Friis Møller, medlem af hovedbestyrelsen for Slægtsgårdsforeningen: Om livet i de gamle landsbyer.

Tirsdag 1. april kl. 14-16.30

Første tirsdag i måneden - vi mødes i Marie Lauritsens Hus.

Onsdag 2. april kl. 19.30

Aneaften.

Onsdag 23. april kl. 19.30

Jan Krag, lærer: Hvordan laver jeg min slægtsbog? - Tilmelding til besøget i Hoptrup.

Tirsdag 6. maj kl. 14-16.30

Første tirsdag i måneden - vi mødes i Marie Lauritsens Hus. Åbent hus.

Onsdag 14. maj kl. 19.30

Besøg på Hoptrup lokalhistoriske Arkiv. Tilmelding. Husk kaffe og brød. Vi mødes i Hoptrup.

Tid og sted

Alle møder, hvor intet andet er nævnt, i Marie Lauritsens Hus, Bramdrup Vestergade 7 i Bramdrup.

Kontingent

100 kr., par 125 kr.

Bestyrelsen

- Orla Iver Madsen, fmd., Skovbrynet 14, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.
- Hans Christian Baagøe, næstfmd., Gammelengvej 15, 6630 Rødding ☎ 74 84 24 66.
- Ella Damgaard, kass., Hans Tausensvej 29, 6100 Haderslev ☎ 74 53 54 49.
- Ove Friis, sekr., Kærangervej 30, 6100 Haderslev ☎ 74 57 91 64.
- Hanne Franck, best. medl. Havrevænget 12, 6100 Haderslev ☎ 74 58 24 18.

Slægtshistorisk Forening Korsør

Torsdag 9. januar

Aktiv mødeaften.

Torsdag 6. februar

Generalforsamling.

Torsdag 6. marts

Besøg på Lokalhistorisk arkiv, Korsør.

Torsdag 20. marts

Anebytning.

Yderligere oplysninger om mødedage fås ved bestyrelsen.

Tid og sted

Kl. 19-22 Korsør Bibliotek.

Kontingent

125 kr., par 150 kr. - incl. SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

Bestyrelsen

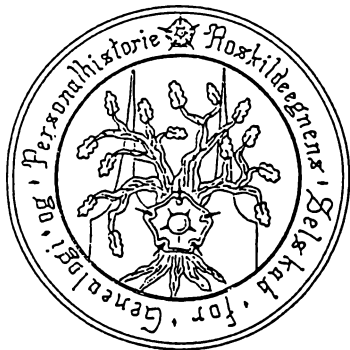
- Karin Vedel, fmd., Højen 21, 4220 Kors-

ør ☎ 53 57 11 19.

- Edith Ørbech Madsen, kass., Baggade 39, 4220 Korsør ☎ 53 57 01 63.
- Tove Thunbo, Kjærvej 276, 4220 Korsør

☎ 53 57 39 92.

- Anni Iversen, Rønne Allé 7, 4220 Korsør ☎ 53 57 48 03.

Torsdag 16. januar

Medlemmernes egen aften. Tag gerne dine problemer eller spændende ting med. Det er også tid at tænke på et indlæg til årsskriftet!

Onsdag 12. februar

Erik Kann: Inde som soldat, hvad så?

Torsdag 13. marts

Stefan Andersen: Sådan fandt jeg min biologiske mor.

Onsdag 9. april

Vi besøger Tivolis fyrværkerifabrik, Baldersvej 19, Tune, kl. 19.00. Lars Hoffmann Barfod fortæller slægtshistorie. Max. 20 personer, derfor tilmelding nødvendig.

Torsdag 15. maj

Generalforsamling.

Lørdag 24. maj

Sommerudflugt til Nyboders Mindestuer. Nærmere program følger senere.

Tid og sted

Kl. 19.30 i lokale nr. 344 på Kildegården, Helligkorsvej 5. - Medbring selv kaffe m.v.
NB: 9. april i Tune kl. 19.00.

Kontingent

125 kr., par 180 kr., incl. SLÆGTEN og foreningens årsskrift. Gæster 20 kr. pr. møde. Arrangementerne er åbne for alle interesserede.

Bestyrelsen

- Kit Bisgaard, fmd., Åstoftensvej 14, Svogerslev, 4000 Roskilde ☎ 46 38 35 14.
- Stefan Andersen, kass., Toftevangen 19, 4130 Viby Sj. ☎ 46 19 41 73.
- Karna Hansen, sekr., Klokkevej 30, 4000 Roskilde ☎ 42 36 10 56.
- Henning Kiilerich Frederiksen, Bjældevej 5, 4000 Roskilde ☎ 42 36 90 90.
- Niels-Bjarne Kristensen, Dr. Sofiesvej 22, 4000 Roskilde ☎ 46 35 37 73.

Slægtshistorisk forening for Sydsjælland

Mandag 20. januar

Jørn Piø, Dansk Folkemindesamling (bibliotek og samling af håndskrifter vedr. folke minder): Hvad findes der af interesse for

slægtsforskere?

Traditioner før og nu! Hvad betød traditioner, da de opstod? Hvor stammer de fra? Hvor gamle er vores traditioner?

Onsdag 19. februar

Medlemsmøde. "Hvem forsker hvad?" - Har vi fælles aner? Evt. indlæg fra medlemmer.

Tirsdag 11. marts

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

Derefter bogauktion. Liste over bøger, der ønskes solgt på auktionen, anført med mindstepris, sendes til kassereren inden 1. marts. Katalog kan herefter rekvireres ved at sende frankeret svarkuvert.

Onsdag 16. april

Besøg på Mormonkirkens slægtshistoriske Center, Skovvejen 50, Slagelse, hvor Hans Larsen viser rundt og fortæller om mulighederne for slægtsforskning på mikrokort og computer - specielt søgning efter slægtninge

i udlandet. Tilmelding til formanden senest 8. april. Transport i egne biler.

Tid og sted

Hvor intet andet er anført, afvikles mødet kl. 19.30-22 i lokale 217 på Grønnegades Kaserne.

Kontingent

90 kr., par 150 kr. Gæster 30 kr. pr. møde.

Bestyrelsen

- Henning Ballegaard, fmd., Vagtelvej 35, 4700 Næstved ☎ 53 72 95 24.
- Ole Pilegaard Hansen, kass., Fyrrevej 7, Fensmark, 4700 Næstved ☎ 55 54 64 05.
- Keld Andersen, sekr., Askovvej 23, Aaside, Tappernøje ☎ 53 76 57 36.
- Karin Mørck, Kildebakken 14, 4700 Næstved ☎ 53 72 74 74.
- Knud Rahbæk Frederiksen, Fællesejvej 14, 4700 Næstved ☎ 53 72 55 08.

Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland

Torsdag 16. januar

Generalforsamling.

Som anført i *Stamtræet* fra november ønsker den nuværende formand at fratræde. Derfor skal der muligvis foretages vedtægtsændringer, så det er vigtigt, at mange møder frem og giver deres mening til kende.

Onsdag 5. februar

Erik Helmer Pedersen, dr. phil., universitetslektor, København: Amerikaudvandringen i det 19. århundrede.

Tirsdag 4. marts

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenklinik: Centraladministrationen før 1848.

Mandag 7. april

Helen Cliff, Herfølge: Jordemødre og deres historiske udvikling.

Søndag 25. maj

Forårsudflugt. - Vi mødes ved Arbejdermuseet, Rømersgade 22, København K, kl. 11. Derefter går vi museet igennem og regner med at slutte af med et fællesarrangement i Arbejdermuseets Café og Øl-Halle "1892".

Tid og sted

Kl. 19 på i Musikcafeen, Teaterbygningen.

Kontingent

150 kr., par 200 kr. Gæstekort 25 kr.

Bestyrelsen

- Dirck Jensen, fmd., Kaprifolievej 1, 4600 Køge ☎ 53 65 27 46.

- Raymond Brix, kass., Skovparken 66, st. th., 4600 Køge ☎ 53 63 93 60.
- Kirsten Nielsen, sekr., Storeholm 49, 2670 Greve, ☎ 42 90 69 88.
- Henning Mathiesen, red. *Stamtræet*, Ringstedvej 119, Lellinge, 4600 Køge ☎ 53 66 00 77.
- Dorrit Hvenegaard, Askøvej 20, 4652 Hårlev ☎ 53 68 73 12.

Tirsdag 7. og 21. januar

Studiekreds i gotisk - sværere tekster. Materialeudgifter, 50 kr., betales første gang. Den sidste time er afsat til spørgsmål og snak om, hvor man finder hvad.

Tirsdag 4. februar (FU)

Generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne. På valg er: Ulla Nørskov, Esther Hvilhøj og Ole Sørensen. Esther modtager ikke genvalg.

Derefter foredrag af Erik Kann, genealog: Slægtsforskning før kirkebøger og folketællinger. - Hvad gør man, når kirkebøger og folketællinger "holder op"? Foredraget anviser arbejdsmetoder og kildemateriale for perioden 1700-1500.

Tirsdag 18. februar og 4. marts

Studiekreds i gotisk - sværere tekster.

Tirsdag 11. marts

Anna Rasmussen, bibliotekar, Hylke: Fattig, forsørget, forfulgt. - Om fattigvæsenet på landet i 1800-tallet.

Onsdag 19. marts

Forskeraften på Landsarkivet kl. 19-22 (*tilmelding og betaling senest 11. marts*).

Læsesalen er åben for lån som i dagtimerne, så med lidt hjælp fra andre medlemmer eller arkivpersonalet, er der denne aften gode muligheder for at forsøge sig i "nye" arkivgrupper. - Arrangementet afholdes sammen med de slægtshistoriske foreninger i Viborg og Århus, hvorfor der er et begrænset antal pladser. Prisen pr. person, 40 kr., betales til Ulla, der ligeledes senest 11. marts modtager bestillingssedler på arkivalier.

Tirsdag 8. april

Studiekreds i gotisk - sværere tekster.

Tirsdag 15 april (FU)

Børge Kjær, mag.art., Grenå: Ejendoms historie og landsbyhistorie på landboreformerens tid i 1780erne.

I slutningen af 1700-tallet får vi en række nye kilder til studiet af landsbyernes historie: Folketællingslister, udskiftningskort, matrikelnummerering af ejendomme o.s.v. og ikke mindst den kombinerede brug af disse kilder giver helt nye muligheder.

Tirsdag 29. april

Studiekreds i gotisk - sværere tekster.

Tirsdag 30. september (FU)

Børge Kjær, mag art., fortsætter sit foredrag: Ejendoms historie og landsbyhistorie i sidste del af 1800-tallet.

Tid og sted

Kl. 19 på Silkeborg Medborgerhus, Søvej.

Kontingent

100 kr., par 150 kr.

Bestyrelsen

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67,
8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.

- Vivi Bøgestrand, næstfmd., Trymsvej 20,
8600 Silkeborg ☎ 86 82 32 43.
- Esther Hvilhøj, kass., Vesterled 2, 8600
Silkeborg ☎ 86 82 44 55.
- Ole Sørensen, sekr., Bomholts Gård 12,
1.tv., 8600 Silkeborg ☎ 86 81 40 83.
- Bent Kokborg, Frederiksberggade 62,
8600 Silkeborg ☎ 86 82 18 04.

Mandag 6. januar

Niels Gjermandsen: Slægtsforskning på edb. Præsentationen af Brothers Keeper fortsætter.

Mandag 3. februar kl. 19-22.

Vi besøger atter Landsarkivet for Sjælland.

Overskriften på Jan Pedersens oplæg er denne gang: "Retsbetjenten var med til det hele". Derefter egen forskning. Vi mødes foran indgangen kl. 18.50.

Mandag 3. marts

Generalforsamling. Husk evt. forslag skal være sekretæren i hænde senest 2 uger før!

Mandag 7. april

Erik Kann, genealog: Sundhed og sygdom. - om dødsattester, medicinalberetning m.m. Spændende, men sjældent benyttede arkivalier for slægtsforskere.

Mandag 5. maj

Birgit Løgstrup, arkivchef, Rigsarkivet: Godsarkiverne - hvad kan slægtsforskeren finde i et godsarkiv?

Lørdag 31. maj

Sommerudflugt. Program foreligger ved generalforsamlingen.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19 i mødelokalerne på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10, Kastrup. - Kaffe, øl og vand kan købes ved møderne.

Kontingent

100 kr., par 150 kr., betales i januar. Gæstebetaling ved foredrag 20 kr.

Bestyrelsen

- Jens Arne Jakobsen, fmd., Sirgræsvej 65,
2.tv., 2770 Kastrup ☎ 32 50 50 04.
- Anders Gadegaard, kass., Holdkærs Ager
183, 1.tv., 2770 Kastrup ☎ 31 51 10 87.
- Britta S. Mortensen, sekr., Nålemagersti-
en 14, 2300 København S. ☎ 31 58 73 93.

Slægtshistorisk Forening i Ry

Onsdag 8. januar

Samarbejdsaften med gotisk skriftlæsning.

Onsdag 12. februar

Samarbejdsaften.

Onsdag 12. marts

Generalforsamling.

Onsdag 9. april

Samarbejdsaften evt. med arkivbesøg.

Onsdag 14. maj

Afslutning på forårssæsonen.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.30 i Foreningscentralen

på Låsby Skole.

Kontingent

125 kr., par 200 kr.

Bestyrelsen

- Svend Ingerslev-Olesen, fmd., Lindevej 3, 8670 Låsby ☎ 86 95 11 22.

- Knud Aagaard, næstfmd., Kirkevej 73, 8670 Låsby ☎ 86 95 15 86.

- Rita Harder, kass., Bøgevej 2 B, 8680 Ry ☎ 86 89 14 37.

- Kaj Ahlburg, sekr., Kildebakken 36, 8680 Ry ☎ 86 89 14 63.

- Inger Olsen, Skovagervej 3, 8680 Ry ☎ 86 89 32 53.

Torsdag 22. august

Åbent hus kl. 19.22 i Søndergade 8. Derefter åbent hver torsdag.

Onsdag 15. januar

Anna Kathrine Hansen, cand.mag., museumsleder, Try: Fæstebøndernes forhold i det 18. århundrede med udgangspunkt i fæstebreve, skifter og synsforretninger.

Onsdag 12. februar

Generalforsamling.

Efter kaffen fortæller Grethe Jensen, Kraghede, om fæstehusmænd.

Onsdag 12. marts

Gerda Bonderup, dr.phil., lektor, Århus: Landsbyfællesskab.

Indtil slutningen af 1700-årene var landsbyfællesskabet en naturlig og nødvendig del af hverdagen. Markarbejde, bygning af huse, reparation af veje og meget andet var nogle af de ting, der forsvandt efterhånden, som flere blev selvejere, og mange gårde blev udflyttet fra landsbyerne. Hvorimod samhørigheden i landsbyen har været - og mange steder - endnu lever og trives.

Onsdag 16. april

Besøg på Try Museum, Højskolevej 1, Try. Mødetid på museet kl. 19.

Tid og sted

Kl. 19.30 i Menighedshuset, Bredgade. - Kaffe kan købes ved møderne.

Kontingent

75 kr., par 100 kr.

Bestyrelsen

- Christian Thøgersen, fmd., Dannebrogsg.

gade 119, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 22 04.

- Kirsten Aagaard Andersen, næstfmd., Haraldsgade 2, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 10 17.

- Ruth Nordentoft Nielsen, kass., Balders-

gade 22, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 31 97.

- Karen Henriksen, sekr., Stevnsgade 16, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 54 49.

- Annalise Sørensen, Hvilshøj Mark 125, 9700 Brønderslev ☎ 98 81 14 49.

Hvidovre Slægtsforskere.

forening af slægtsforskere
oprettet den 1^e august 1993.

Tirsdag 14. januar

Studiekreds: Gamle kort og tegninger. Evt. aftale om besøg på Kort- og Matrikelstyrelsen.

Tirsdag 28. januar

Studiekreds: Foreningshistorie og retsbetjent-arkiver.

Tirsdag 11. februar

Studiekreds: Brand, vand, mug og grimme dyr.

Tirsdag 25. februar

Studiekreds: Menighedsrådene og deres arkiver - hvad kan de bruges til?

Tirsdag 25. marts

Studiekreds: Vælgere i organisation - om vælger-foreningshistorie.

Tirsdag 8. april

Studiekreds: Pund og alen - om gamle danske mål og vægt fra 1683-reformen frem til i dag.

Tirsdag 22. april

Studiekreds: Mark og skilling - kroner og ører samt red, hvad der redes kan, til danske arkiver.

Tirsdag 29. april

Afslutning.

Tid og sted

Hver mandag kl. 13-16 og hver tirsdag kl. 14-16 i Rytterskolen. Alle mandage undervisning i alle vore tiltag, samt alle tirsdays, hvor der ikke er studiekreds - husk at skrive i kalenderen, hvilken time I kan komme. Besøg på diverse arkiver aftales løbende til mandage, så vi kan komme så mange afsted som muligt. Har I gode ideer, så lad os høre om dem, så de kan realiseres.

Formand

Dan Olsen, Spurvehøjvej 17, st.tv., 2650 Hvidovre ☎ 36 78 86 42.

Foreningens adresse: Rytterskolen, Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre.

Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Nørre, Sønder og Mols Herreder

Tirsdag 4. februar

Britta Mosdal, museumsinspektør: Kirkegårde og gravminder.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19 i center "Posthaven", Posthaven 48, Grenå.

Tirsdag 4. marts (FU)

Steen Espensen, forstander: Natmænd og kæltringe.

Kontingent

Kr. 80 - par 120 kr.

Tirsdag 1. april (FU)

Erik Kann, genealog: Kød på slægten.

Bestyrelsen

- Ib Asmussen, fmd., Krokusvej 10, 8500 Grenå ☎ 86 32 31 71.
- Leif Ryttertoft, næstfmd., Fuglevænget 60, st.tv., 8500 Grenå ☎ 86 30 08 78.
- Inga Witt, kass., Østergade 3, 8500 Grenå ☎ 86 32 77 39.
- Anna M. Antonsen, sekr., Enghavevej 10, 8500 Grenå ☎ 86 32 49 88.
- Anni Reintoft, Ebeltoftvej 17, Øksenmølle, 8400 Ebeltoft ☎ 86 36 37 31.

Tirsdag 20. maj

Besøg på Erhvervsarkivet i Århus. Busafgang fra Frederik Thykiers Plads i Grenå kl. 18. Gebyr for transport og entre - ialt 50 kr. pr. person. Tilmelding til Willy Helbo, Stationsgade 4, 8570 Trustrup ☎ 86 33 41 32 senest 15. maj.

Fuglebjerg slægts- og lokalhistoriske forening

Mandag 27. januar

Demonstration af slægtsforskning på edb samt orientering om indsamling af data på vore arkiver.

Yderligere oplysninger om mødedage fås hos bestyrelsen.

Tid og sted

kl. 19-22, Fuglebjerg Skole, lokale C6.

Mandag 24. februar

Dagen programsættes senere, men et besøg på Mormonkirkens slægtshistoriske Center i Slagelse er en mulighed. Program kommer senere.

Kontingent

120 kr. - par 180 kr. incl. SLÆGTEN.

Bestyrelsen

- Finn Bornhuus, fmd., Lindevej 18, 4262 Sandved ☎ 53 75 60 45.
- Rita Laursen, kass., Lindevej 15, 4262 Sandved ☎ 53 75 62 65.
- Peter Schou, Kirkenskovvej 3, 4250 Slagelse ☎ 55 45 31 30.

Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt

Tirsdag 14. januar

Niels Christian Rasmussen og biblioteket: Som tidligere vil vi igen i år blive hjulpet rundt i Centralbibliotekets litteratur. Nye udgivne bøger og "gamle", som vi kan have glæde af i vor slægtsforskning.

Tirsdag 11. februar

Medlemsaften.

Tag din egen "familie" med og lad os sammen finde frem til, hvordan vi løser problemerne, og hvordan vi kommer videre. Lad os hjælpe hinanden.

Tirsdag 19. marts

Generalforsamling.

Mød talstærkt op og få indflydelse på foreningens fremtidige virke. Efter generalforsamlingen vil (på grundlag af medlemmernes ønske om et betemt emne), vor altid udmærkede foredragsholder Erik Kann fortælle om: Flytninger i Danmark.

Tirsdag 8. april

Hvorfor bruge edb til slægtsforskning? Hvordan vælger jeg mit slægtsforskningsprogram? Disse spørgsmål vil i aftenens foredrag, der er et fællesmøde med DIS-Dan-

mark, blive forsøgt besvaret af Lene Olsen.

Tid og sted

Foredragene afholdes, hvis ikke andet er anført, på det gamle bibliotek, Rosenvænget 17, Nykøbing F, kl. 19.30. Medbring drikkevarer til pausen.

Kontingent

90 kr., par 160 kr. og ikke-medlemmer 20 kr. pr. foredrag.

Bestyrelsen

- Ina Antonsen, fmd., Nykøbingvej 65, 4863 Eskilstrup ☎ 53 83 64 28.
- Bodil Madsen, næstfmd., Kærmindevej 26, 4760 Vordingborg ☎ 53 77 08 45.
- Flemming Skov, kass., "Det grå Hus", Kongensgade 19, 4800 Nykøbing F ☎ 54 85 98 46.
- Ove Jørn Mortensen, sekr., Græsvænget 12, 4760 Vordingborg ☎ 53 77 36 58.
- Jette Stoltenberg, Hallingparken 7, 6.sal., 2660 Brøndby Strand ☎ 43 73 04 02.
- Børge Antonsen, Nykøbingvej 65, 4863 Eskilstrup ☎ 53 83 64 28.
- Kirsten Esbensen, Ejegodvej 21, 1.th., 4800 Nykøbing F ☎ 54 85 19 33.

Øvrige programmer

- fra de 11 regionale foreninger, der *ikke* abonnerer på SLÆGTEN, er flg. indsendt:

Slægtshistorisk Forening Herning

20.1. Sten Espensen, forstander, Velling, Højskole: Kløge folk og folkelig lægekunst.

17.2. Medlemsaften.

13.3. Mette Skovgaard, cand.mag., Nat.-mus., Brede: Byggeskik og boligindretning

i 17- og 1800-tallet.

21.4. Jytte Skaaning, cand.mag., Odense: Sørgmuntre historier fra kirkebogen.

Fmd.: Ingelise L. Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds ☎ 89 33 53 62/97 14 16 32.

Koldinghus

Forening af Slægtsforskere

7.1. Vivi Jensen, mus.insp., Kolding: Dronninger på Koldinghus.

4.2. Lars N. Henningsen, arkivar, Flensborg: Ejendoms historie i Sønderjylland.

4.3. Generalforsamling. Richard Andersen, arkivleder: Lokalhist. arkiv i Lunderskov.

1.4. Anne-Margrethe Krogh-Thomsen: bibliotekar, Ølstykke: Mormonkirkens danske biblioteker.

Møder: Kl. 19.30, Kirkesalen i Sct. Jørgens Gaard. - Fmd.: Søren Stengaard, Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.

Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn

13.1. Jørgen Mikkelsen, arkivar: Over Øresund - danske og svenske kilder.

10.2. Bent Suurballe, Stubbekøbing lokalarkiv: Slægts-, lokal- og Danmarkshistorie.

10.3. Generalforsamling kl.19. Carsten Hess, museumsleder: På opdagelse i Jægerspris Gods' tingbøger.

14.4. Søren Bitsch Christensen, Århus Universitet: En Samsø-købmands erindringer, dagbøger og regnskaber.

Møder: Kl. 19.30, "Mormonkirken", Priorvej 12, Frederiksberg. Fmd.: Jørgen Aasberg, MacDonald Allé 15, 2750 Ballerup ☎ 44 97 01 71.

Slægtsforskertræf 1998

af Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.

SLÆGTSFORSKERNE I SILKEBORG holder *Slægtsforskertræf* i lørdag 4. april 1998 på Medborgerhuset i Silkeborg.

Reserver allerede nu dagen, og læs mere om programmet i SLÆGTEN nr. 16. - Vi glæder os til at se rigtig mange.

Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Nørre, Sønder og Mols Herreder

af Ib Asmussen, fmd., Krokusvej 10, 8500 Grenå ☎ 86 32 31 71.

Vores forening blev oprettet for 16 år siden og har i dag ca. 100 medlemmer. Vi samarbejder meget med Folkeuniversitetet.

Sæsonen starter vi gerne i september/oktober med en foredragsrække på 6 aftener med 14 dages intervaller. I løbet af de sidste 3 år har vi gennemgået den lokale historie fra reformationen og op til nutiden. I år bliver det mere på studiekreds basis, hvor vi vil trænge dybere ned i de forskellige emner - f.eks. skolehistorie.

I februar, marts, april og november måned har vi vore sædvanlige foredragsaftener om mange forskellige emner. I maj måned tager vi en ekskursion til en eller anden se-

værdighed - måske et arkivbesøg. I december er vi igen på en ekskursion - ofte til en kirke - og bagefter har vi julehygge.

De sidste par år har vi været med "historien på cykeltur". Vi mødes en lørdag formiddag og cykler i lokalområdet - helst på steder, hvor vi ikke færdes i det daglige. Undervejs får vi fortalt om det historiske, vi møder.

Yderligere arrangerer vi med mellemrum kurser i slægtshistorie - senest med et efterfølgende kursus i slægtsforskning på edb - med stor succes.

Ordinær generalforsamling afholder vi i oktober måned med efterfølgende foredrag

med et af vore medlemmer som foredrags- holder.

Desuden udgiver vi 3 gange årligt vort medlemsblad *Slægt og Lokalnyt*.

Fuglebjerg Slægts- og Lokalhistoriske Forening

af Finn Bornhuus, fmd., Lindevej 18, 4262 Sandved ☎ 53 75 60 45.

På LOFs slægtsforskningskursus i Fuglebjerg i foråret 1995 deltog ca. 20 personer. Senere blev der taget initiativ til at starte en studiekreds med slægtsforskning som mål. Denne studiekreds kom i gang i marts 1996 og arbejdede ca. 2 måneder. Efter sommeren mente nogle af deltagerne, at der var underlag for en egentlig slægtsforskningsforening. Denne forening blev dannet 23. oktober og er i skrivende stund ved at få fast grund under fødderne.

Endnu har der kun været 2 møder, men der arbejdes på planlægning af fremtidige aktiviteter.

25. november var lærer Erling Petersen inviteret til at holde foredrag om emnet: Indsamling fra kirkebøger, folketællinger og lignende.

Slægtshistorisk forening for Storstrøms Amt

af Ina Antonsen, fmd., Nykøbingvej 65, 4863 Eskildstrup ☎ 53 83 64 28.

Foreningen har eksisteret i 12 år og har vist sig af være levedygtig. Som aldrig før blomstrer slægtsforskningen, og foreningen har vist sig som et godt holdepunkt for de udøvende.

I de forløbne år har vi haft kompetente foredragsholdere - samt en del af foreningens egne medlemmer, som har ønsket at delagtiggøre os i deres forskning. Det har netop været foreningens formål at komme hinanden ved og høre om, hvordan vi slægtsforsker hver i sær, for derved at lære af hinanden og måske få gode ideer viderebragt.

Foreningen har forsøgt sig med forskellige

ekskursioner/udflugter, men disse har desværre ikke altid vist sig at være så populære, og det har knebet med tilslutningen.

Foreningen har i samarbejde med Centralbiblioteket fået et meget fint hjørne for slægtsforskere på læsesalen, og det bliver brugt flittigt, da biblioteket har kirkebøger i kopi for stort set hele Lolland-Falster. Herved spares en togrejse til København, hvis ens aner findes hernede på "Sydhavsøerne".

Som bindeled til medlemmerne udgiver foreningen een gang årligt bladet *Rødderne*.

1996 fejredes 475-året for den hollandske indvandring til Amager, hvor Christian II overlod St. Magleby til hollandske bønder, der i de følgende århundreder forsynede både hoffet og København med grøntsager. - Om selve indvandringen og besværlighederne med at finde frem til de historiske kendsgerninger har Lis Thavlov skrevet udførligt i *Nyt fra lokalhistorien, Nyhedsblad fra Dragør Lokalarkiv*, 2. årg., nr. 4, 1996.

SLÆGTEN markerer jubilæet ved på de følgende sider at lade lokalarkivets tidligere betroede medarbejder, Birte Hjorth, fortælle om mulighederne for at udforske de gamle slægter på Amager, efterkommerne af de hollandske indvandrere.

Om at forske i Amager-slægter

af Birte Hjorth, Sønderstræde 5 A, 2791 Dragør ☐ 32 53 42 06.

Tænker man på at forske i slægter på Amager og ser på, hvilke kilder der står til rådighed, kan det hele godt se lidt håbløst ud. Jeg tænker her især på St. Magleby Sogn, hvor kirkebøgerne i perioden 1640-1811 er skrevet på en blanding af hollandsk, plat-tysk og dansk og ofte med en alt andet end læsevenlig skrift. Og for retsbetjentarkivets vedkommende er der først noget at finde fra 1810'erne. Hvad der var tidligere, blev ildens bytte ved en storbrand i 1821. Desuden er der de mærkelige navne: Eisbrandt, Wybrandt, Sybrandt, Martjen, Tryn for blot at nævne nogle af de navneformer, man løber på i 1700-tallet. De kan godt give hovedbrud, for hvem tænker i første øjeblik på, at Cornelis og Krells kan være den samme person, eller at Martjen Jans kan være identisk med Marchen Jan Bachersdatter.

Noget mere normale er forholdene i Tårnby Sogn med de for slægtsforskere gængse arkivalier i nogenlunde ubrudte linier.

Men måske var det på sin plads i korte træk at gennemgå øens historie. Amager består - eller bestod - af to sogne. Mod nord helt op til Christianshavns vold Tårnby Sogn med 7 landsbyer - Sundbyøster og -vester, Tårnby med kirken, Kastrup, Maglebylille, Tømmerup (med Skelgaarde) og Ullerup (med Viberup og Raagaard) længst mod sydvest. Og på øens sydlige del St. Magleby Sogn med landsbyen af samme navn, hvor kirken er beliggende, samt søfartsbyen Dragør med et købstadsagtigt præg.

St. Magleby Sogn

Omkring 1520 indkaldte Christian II en gruppe hollandske bønder med familier, for at de - med løfte om forskellige privilegier - kunne slå sig ned på Amager. Ifølge overleveringen kom de hertil for at dyrke grøntsager til hoffet og hovedstaden. 1521 fik de papir på deres rettigheder, men med kon-

gens fordrivelse i 1523 kom der en del turbulens omkring deres bosættelse. Først i 1547 fik de et nyt papir på deres rettigheder. De havde da ejendomsret til hele St. Magleby - som i de efterfølgende århundreder kom til at hedde Hollænderbyen - men Saltholm skulle de dele med de danske bønder i Tårnby Sogn. Desuden måtte de beholde deres hollandske sprog, retsvæsen og styreform under ledelse af deres selvvalgte schout - den hollandske benævnelse for en foged.

Jordbrug og mejeridrift var deres vigtigste indtægtskilde og efterhånden fik de skabt Amager om til "Københavns Spisekammer". De kørte til torvs i hovedstaden med deres produkter to gange om ugen - og det var kvindernes bestilling at varetage selve torvehandlen. De var ikke fæstebønder, så derfor blev de efterhånden velhavende, hvilket var med til at gøre dem selvsikre i deres væremåde. At hoffet under Frederik III og Christian V fandt fornøjelse i at overvære deres fastelavnsløjer var med til at styrke deres selvfølelse. De kaldte sig "Kongens Amagere".

Man styrede efter gamle hollandske love, senere efter jyske lov og fra 1683 Christian Vs *Danske Lov*. Schouten, der var valgt på livstid og ikke havde juridisk uddannelse, var både dommer, sognefoged, skifteforvalter m.m. Som medhjælpere havde han sine 7 skeppens, der valgtes for et år ad gangen. Disse 8 mænd havde beføjelser til at ordne alle kommunale anliggender. Når der skulle laves vedtægter, sammenkaldte schouten 21 mænd, nemlig de tre sidste års 7 skeppens. Denne samling kaldtes det store råd. Det er således ret usædvanligt, at man her har et styre, der har både administrativ, lovgivende og dømmende myndighed. Domme fra Hollænderbyens ret kunne appelleres til overamtsretten, hvor amtmanden sad som overdommer. Det tilsvarende gjaldt for Tårn-

by Birketing.

Hollænderne havde anderledes arveregler. De havde bl.a. fra middelalderlig nederlandsk ret medbragt den regel, at der var lige arveret for broder og søster, i modsætning til de skandinaviske lande, hvor en broder arvede dobbelt så meget som søsteren.

Ved at værne om traditioner, skikke og ikke mindst sprog lagde de bevidst afstand til de øvrige beboere på Amager. Men angsten for at miste de i 1521 erhvervede privilegier har til stadighed siddet i dem. De havde en uskreven lov, at Hollænderbyen kun var for hollændere - at man ikke tolererede f.eks. en fremmed gårdmandskone.

Det amagerhollandske samfund trivedes godt, men det fik efterhånden problemer med at skaffe plads til sit fødselsoverskud. I første omgang klarede man det ved at dele gårde. Men i 1651 fik 20 familier tilladelse til at flytte ud vest for København, hvor de grundlagde Ny Hollænderby, det senere Frederiksberg. Dette gav albuerum i en årække, men i slutningen af 1600-tallet, hvor man var oppe på 99 gårde i landsbyen, blev det vanskeligere for et gårdmandspar med 5-6 voksne børn at få disse placeret standsmæssigt på en af byens gårde. Man ønskede jo at blive boende i Hollænderbyen, for det var kun her, at privilegierne og de favorable vilkår eksisterede. Da der kun var et af børnene, der kunne overtage fødegården, måtte de andre søskende prøve at gifte sig til en gård, og når det ikke lykkedes, måtte de søge andre steder hen. Der var mange unge, der i begyndelsen af 1700-tallet bosatte sig i Dragør, og der var sågar dem, der giftede sig i Tårnby og fæstede en gård her. Når det siden er sagt, at hollændere ikke giftede sig med folk fra Tårnby Sogn før i 1759, hvor schouten ægtede en fogeddatter fra Sundbyvester, har det altså ikke sin rigtighed. Dette ægteskab var derimod det første, hvor den udensognske part fik lov at bosætte sig i St. Magleby.

Det specielle amagerhollandske sprog - en blanding af hollandsk og plattysk anså de

som et bolværk mod omgivelserne. At myndighederne i 1735 indsatte en dansk præst til glæde for den dragørske befolkning, der også søgte kirken, blev opfattet som en fornærmelse og udløste chikanerier mod den arme præst. I 1811 måtte de dog give afkald på dette selvgjorte sprog som kirke- og skolesprog, ligesom man i 1822 måtte gå med til at opgive det 300 år gamle schoutstyre og lægge sig ind under Amager Birk sammen med Tårnbyes befolkning.

Således smuldrede amagerhollændernes privilegier og oprindelige kultur, og i 1800-tallet havde man kun fastelavnstraditioner, navneskikken og de flotte amagerdragter tilbage. I dag festligholdes fastelavnen stadig, akkurat som den er blevet det i mange år. Og i St. Magleby møder man fortsat personer med navne som Crilles, Dirch, Theis, Neel, Agth og Marchen. Amagerdragterne er derimod gået af brug i løbet af 1800-tallet, men mange dragter ligger dog stadig rundt omkring i skuffer og skabe, og ved højtidelige lejligheder kommer de frem.

Allerede i middelalderen var Dragør kendt af omverdenen. Her var en international markedsplads for hanseatiske købmænd, der kom hertil hvert år fra august til oktober for at handle og købe de guld, der var så rigeligt af i Øresund. Men sildeeventyret ophørte og dermed også handelslivet. Tilbage blev kun nogle få fiskere, der blev bofaste i små lerklinede huse langs stranden.

Til St. Magleby - 2 km fra Dragør - var i mellemtiden ankommet disse hollændere. De var dygtige og stræbsomme folk, som kunne mere end at dyrke grøntsager. De kunne også fange ål og sejle, og det er formodentlig dem, der omkring 1600 har anlagt havnen i Dragør, hvorfra de udskibede heste og saltede ål samt førte deres kreaturer til og fra Saltholm. Hollænderne lagde også Dragør ind under deres hollandske styre. To familier fra St. Magleby bosatte sig på de to gårde, der lå i Dragør, og herfra rekrutteredes i mange år byens fogder. Men efterhånden fik dragørerne hånd i hanke

med styring af deres egne anliggender. Byen blev indtil 1910 styret af en foged, der sad på livstid, og fire byforstandere, der valgtes for et år ad gangen, senere for 4 år ad gangen.

Fra slutningen af 1600-tallet skete der en massiv indvandring til Dragør. Der kom mange skåninger, som ikke ville være svenskere, efter at Danmark i 1658 havde måttet afstå Skåne til Sverige. Efter den skånske krig i 1670'erne kom de som en jævn strøm. Der kom også mange hollændere fra den efterhånden overbefolkede St. Magleby. I begyndelsen af 1700-tallet var der groft skønnet en hollænder i halvdelen af Dragørs huse - og her tænkes kun på gifte etablerede folk, ikke ugifte tjenestefolk. Størsteparten af dem var kvinder, men det var vel også lettere for en pige at omstille sig til at blive sømandskone end for en ungersvend at skifte om fra at pløje jorden til at pløje søen. Det var vist nok også attraktivt at gifte sig med en gårdmandsdatter fra St. Magleby, for hun kunne ved arv bringe jord med sig ind i ægteskabet. Jord var nemlig den store mangelvare for Dragørs beboere.

Herefter voksede byen støt og udviklede sig gennem de næste to hundrede år til en driftig søfartsby. En stor del af mændene ernærede sig ved at sejle brænde og korn fra de forskellige provinsbyer til København. Andre tjente penge ved at lodse skibe gennem den smalle sejlrende Drogden. Dragør tjente også gode penge på at yde bjergningshjælp til de skibe, der ikke sjældent gik på grund uden for sejlrenden. Gennem hele 1700-tallet og en stor del af 1800-tallet blev byens offentlige udgifter finansieret af disse bjergningsindtægter. Dragør var i en periode Danmarks næststørste søfartsby med 92 hjemmehørende sejlskibe.

I slutningen af 1800-tallet gik det stærkt tilbage for Dragør på grund af sejlskibenes ophør. De moderne dampskibe udkonkurrede Dragørs gamle sejlskibsflåde og bevirkede tillige en tilbagegang for lodseri og bjergningsvæsen. I dag har søfarten ingen betydning for Dragør, udover at færgen fra Limhamn i Skåne giver livlig handel i byen. Der kommer altså stadig skåninger til Dragør, men nu på returbillet.

En gammel gengivelse af typiske dragter fra Amager

Arkivalier

De med * markerede kildegrupper findes i kopi på Dragør Lokalarbiv (DLA), Stationsvej 9, 2791 Dragør ☎ 32 53 02 61.

Landsarkiv

Sognekald
St. Magleby kirkebøger* 1640 ff.
Dragør kirkebøger* 1886 ff.

Retsbetjente

Schoutembedet (-1821): Justitsprot.* 1809 ff., justitsdok. 1817 ff., politiprot.* 1813 ff., skøde- & panteprot.* 1814 ff., skifteprot.* 1812 ff., skiftedok. 1817 ff., auktionsprot. 1810 ff.

Amager birk (1822-) (fælles med Tårnby Sogn): Justitsprot.* 1822 ff., Justitsdok. 1822 ff., politiprot. 1822 ff., domprot. 1822 ff., skøde- & panteprot.* 1822 ff., realreg.* ca.1850 ff., skifteprot.* 1822 ff., skiftedok. 1822 ff., auktionsprot. 1822 ff.

Amtsarkiv (fælles med Tårnby Sogn)

Overamtsrettens prot.* 1663-1776, do. sager 1773-1819, brandtaksationer 1793 - 1800, breve fra div.embedsmænd 1673 ff., breve fra schout og birkedommer i Tårnby 1770-1818. - (DLA har kopi af mange af disse breve, som ofte drejer sig om interne trakasserier og div. bønsskrifter).

Sjællands Stiftamt

Brandtaksationer 1761-87.

Branddirektorat

Brandforsikrings*- og taksationsprot.* 1800-70.

Dragør byforstanderskab (ca.1700-1910)

Protokoller/regnskaber vedr. byens 5 kasser og bjergningsvæsenet, indg. breve, vedtægter o.l. (kopier af væsentlige dele i DLA)

H.F. Kiærs samling

- Kartotek* (21.000 sedler) over befolkningen i St. Magleby og Dragør (1640-ca.1830). Oplyser dåb, vielser og ofte død. Tilføjet oplysninger fra marinens arkiv vedr. mange søfolk fra Dragør.
- Efterslægtstavler* over mange slægter i St. Magleby og Dragør.
- For folketælling 1801 findes anetavler for alle St. Magleby-husstande og for 177 Dragør-husstande.

Rigsarkiv

- Folketællinger* 1787-, Oeders efterret-

ning* 1771, div. skattemandtal* fra 1600- og beg. af 1700-tallet.

- Sjællands indrulleringsdistrikts sørulle* 1705, do. aparterulle* 1740-ca.73. Søroller 1802 ff.

Dragør Lokalarliv

- Div. erhvervs-, forenings- og privatarkiver.
- Kommunearkiv m. bl.a. skoleprot. 1833 ff. og bjergningsprot. 1830 ff.
- Brandforsikrings- og vurderingsprot. 1870 ff.
- Transskription af St. Magleby kirkebøger 1640-1811.
- Alfab. transskr. af Aparterulle 1740-ca.73 (dækker med 946 indførsler ca. 90% af Dragørs mandlige befolkning. Heri også enkelte personer fra Tårnby).
- Register til sørulle for Dragør 1802.
- Manuskript af Crilles Petersen: "Hollænderbyen omkring år 1700" - et forsøg på at udarbejde beboerlister for alle ejendomme i perioden ca.1680-ca.1750 - med mange personoplysninger.
- Manuskript af Birte Hjorth: "Udvandrere" - personoplysninger vedr. ca.100 amagerhollændere, som i første halvdel af 1700-tallet flyttede til Tårnby Sogn.
- DLA har udgivet transskription af 6 folketællingslister for St. Magleby Sogn med person- og adresseregister, nemlig: 1787 (1987), 1801 (1988), 1834 (1989), 1840 (1990), 1845 (1991) og 1850 (1992).

Tårnby Sogn

Befolkningen i Tårnby Sogn - danskebyerne - var fæstebønder under kronen og sorterede dermed under amtsforvalteren og amtmanden for Københavns Amt. Retsligt udgjorde sognet et birk, Tårnby Birk, med en kgl. udnævnt birkedommer. Fra 1822 dannedes Amager Birk af Tårnby Birk og schoutembedet i St. Magleby. Nok var bønderne i Tårnby Sogn fæstebønder, men de var ikke vornede og hverken underkastet landmilit eller stavnsbånd. De havde også arvefæste og midt i 1700-tallet overgik de

til selveje. Der skete dog en stærk opsplitning af gårdene, nok grundet i en befolkningstilvækst. Desuden blev en del af jorderne til gårdene bortsolgt til hollænderne i St. Magleby.

Bønderne i danskebyerne overtog mange kulturelle træk fra deres naboer i syd. De lærte sig grøntsagsdyrkning og sad side om side med dem og solgte deres produkter inde på de københavnske torve. De fik samme arveregler som hollænderne - at broder og søster arvede lige. De kopierede hollændernes fastelavnsskikke, og man skulle kigge godt efter for at se forskel på de to befolkningsgruppers klædedragter - men en forskel var der.

Kastrup udviklede sig fra midten af 1700-tallet til en industriby med anlæggelse af kalkværk, teglværk, fajancefabrik og senere glasværk. Sundbyerne blev også præget af industri, men først i løbet af 1800-årene. Her skete en kolossal befolkningstilvækst af mennesker, der flyttede ud fra den overbefolkede hovedstad. Dette bevirkede, at Sundbyerne i 1896 udskiltes fra Tårnby Kommune og blev en selvstændig kommune, for dog allerede i 1902 at blive indlemmet i Københavns Kommune.

Den stadigt voksende lufthavn har med årene opslugt hele Maglebylille samt store dele af Kastrup og Ullerup. Og på det sidste har de nye landanlæg til den kommende Øresundsbro snuppet et godt stykke af den gamle Tårnby landsby.

Arkivalier

De med * mærkede kildegrupper findes i kopi på Tårnby lokalhistoriske Samling (TLS), Kamillevej 10, 2770 Kastrup ☎ 32 50 09 76.

Landsarkiv

Sognekalder

Tårnby kirkebøger* 1676 ff. - Sundby kirkebøger 1878 ff. (begr. 1872 ff.)

Retsbetjente

Tårnby Birk (- 1821): Tingbøger (justits-

prot.) 1623 ff. (med lakuner), justitsdok. 1720 ff., politiprot. 1743 ff., pantebøger* 1746 ff., auktionsprot. 1697 ff.

Amager Birk: se under St. Magleby Sogn.

Amtsarkiv

se under St. Magleby Sogn.

Amtstuearkiv

Skifteprotokoller: Ridefoged* 1659-72, amtsforvalter* 1692-1836, fæsteprot.* 1693-1716 og 1771-83.

Branddirektorat

Brandforsikrings-* og taksationsprot.* 1800-70.

H.F. Kiærs samling

- Kartoteker* over vielser i Tårnby Sogn 1676-1814.

- Kartoteker* over skifter i Tårnby Sogn ca.1650-1787.

- "Beboere i Tårnby Sogn på Amager 1676-1787", bd.I-II* - beboerfortegnelser by for by over alle gårde samt alfabetiske optegnelser over husmænd.

Rigsarkiv

Folketællinger* 1787-, Oeders efterretninger* 1771, div. skattemandtaller fra 1600- og begyndelsen af 1700-tallet., søruller 1802 ff. (for 1700-tallet findes en del personer under Dragørs indrullering).

Tårnby lokalhist. Samling

Div. erhvervsarkiver, foreningsarkiver, privatarkiver. Transskription af Tårnby kirkebog 1676-92. Registre til folketællingerne 1855, 1890 og 1901.

Litteratur

Der er gennem årene udkommet en del litteratur om Amager. Her er blot medtaget de væsentligste, som indeholder personal- og kulturhistorie og derfor kan have værdi for slægtsforskere:

- Abrahamsen, Povl og Gunvor Petersen: Historiske huse i Dragør. 1979.

- Antoniewitz, Wilhelm von: Slægten Bacher i Tårnby Sogn. 1941.
- Antoniewitz, Wilhelm von: Slægten Bacher fra St. Magleby. 1943.
- Dirchsen, Jan: Hollænderbyen og dens mennesker. 1982.
- Frandsen, Karl-Erik: Tårnby landsby. 1989.
- Hjorth, Birte: Fastelavn i Hollænderbyen. 1986.
- Hjorth, Birte: Skibsreder H.N. Jeppesen fra Dragør. 1989.
- Hjorth, Birte, Lisbeth Møller, Dirch Jansen: Amagerdragterne - deres historie og brug. 1996.
- Holm-Petersen, F. og Kaj Lund: Sømænd og skibe fra Dragør. 1978.
- Jansen, Inger Kjær m.fl.: Til Ullerup - landsbyliv og bygningsregistrant. 1994.
- Nicolaisen, Chresten: Amagers Historie I-III. 1907-15.
- Otzen, Inger Kjær: Fra Vugge til grav - Tårnby kirke 800 år. 1986.
- Petersen, Gunvor: Dragør Lodseri 1684-1984. 1984.
- Riber, Hermann: Hollænderbyens bomærker. 1975.
- Walløe, Regnar: Blaeserne fra Dragør. 1993.
- Walløe, Regnar: Blichmann-slægten fra Dragør. 1988.
- Walløe, Regnar: Efterslægt samt anetavle over Christoffer Andersen Walløe og Neel Pietersdatter Wochmann. 1986.
- Walløe, Regnar: Riber-slægten fra Dragør. 1987.
- Walløe, Regnar: Schmidt fra Dragør. 1994.

Fra avisen er følgende artikel sakset og gengives - med enkelte rettelser - her:

Jyske Herregårdsslagtere

af Hans-Georg Andersen, journalist. - Kilde: Artiklen Herregårdsslagterne i *Viborg Stifts Folkeblad*, udg. af *De Bergske Blade K/S*, 23. oktober 1996.

Historie

Omkring 1800-tallet var herregårdsslagterne ildesete, fordi de købte og udstykkede herregård efter herregård i jagt efter personlig profit.

Nu - nøjagtig 200 år senere - bærer herregårdsslagternes hærgen præg af en slags pioner-gerning, der skaffede hundreder af bønder foden på egen jord.

Titlerne fejlede ikke noget: Én var amtmand, én general, tre generalkrigskommisærere, én var borgmester i Viborg, én byfoged fra Lemvig, én kaptajn i hæren, én herredsfoged fra Silkeborg-egnen, én justitsråd og én købmand, begge fra Vendsyssel.

På deres brevpapir og visitkort, som næppe brugtes meget dengang, kunne alle have føjet nok en titel: Herregårds- og godsslagter!

Forenet i jagten på Mammon drog denne flok for 200 år siden af 11 - i øvrigt "pæne" mænd - i en snes år til hest og i karet gennem Midt- og Vestjylland, Thy, Vendsyssel, Himmerland og Djursland.

Herregårdsslagtningerne havde deres spæde start i 1787. Denne eventyrlige periode, der blev enestående for Midtjylland, Djursland, Himmerland, Thy og Vendsyssel kom til at vare en snes år.

Sådan begyndte det

Begyndelsen blev gjort med landbrugsreformerne og Stavnsbåndets ophævelse i slutningen af 1700-tallet. Bøndernes bånd skulle løses, og det skulle ske ved at skaffe dem jord. Herregårdernes og godsernes ejere var tynget af skatter, fordi deres privilegier ganske var forduftet. Og tiderne var gode på landbrugsprodukter: Der var penge at

tjene ved at sælge bøndergods.

Og der var penge blandt folket: Nyrige godsejere og proprietærer, jurister, landmålere, officerer, købmænd, embedsmænd, ja, selv præster forenedes i en stor flok: Vi vil købe landbrugsjord.

Viborg blev stedet, hvor dansen om guldkalven tog fat i stadigt hidsigere tempo. I Viborg udklækkedes planerne, her afgjordes forretningerne, rejstes lånene, og deltes fangsten. Storgodser, møller, skove, alt blev genstand for spekulation.

Det Viborg Snapsting

Det ganske cirkus kom til at udspille sig om Viborg Snapsting, en institution for især handel med fast ejendom siden middelalderen.

Snapsting havde intet med brændevin at gøre - men var snarere en børs - og blev gennem tiderne til et veritabelt marked.

Som tiderne gik, mistede Viborg Snapsting sin betydning. I 1805 afskaffedes det, men bevarede endnu en del af sin betydning som kræmmermarked og børs for handel med fast ejendom og gældsbreve.

I de pæner huse i Viborg havde borger-skabet indrettet sig med klubber, logi, værtshuse og lokaler, hvor spekulationsforretningerne kunne udfolde sig.

To plus tre svogre

Peter Severin Fønss fra Løvenholm på Djursland var i en alder af blot tyve år blevet jurist. Det påskønnede Fønss den ældre og tilskødede den nybagte jurist hele det veldrevne Løvenholm. Kort efter fik Fønss junior udnævnelser til justitsråd og vice-landsdommer i Viborg.

Det rette giftermål og andre gode forbindelser skaffede ham to svogre: H.J. de Leth, også af god og forbindelsesrig familie, og daværende major Johan Conrad Schuchard. - Dermed var det første "svogerhold" skabt.

Nede sydfra dukkede to andre svogre op, begge generalkrigskommisærer, en slags samtidig udskrivningschef, og gode bekendte af

det første hold: Ulrich Chr. von Schmidten (født Schmidt i Horsens, senere adlet) og hans svoger, Poul Marcussen, godsejersøn fra Løgstør-egnen.

Disse fem rige, unge og smukke, datidens jet-set, blev toppen i herregårdsslagternes kreds. Men de fik snart selskab af: Borgmester, kancelliråd og byfoged i Viborg, Thomas Wissing, byfoged i Lemvig, titulær generalauditør Hans Jacob Lindahl, landeværnsskaptajn Erich Chr. von Møller, general F.R. Chr. von Bülow.

Nordenfjords havde de tre "kolleger", som de kom til at gøre mange forretninger med: Justitsråd A.H. Rasmussen fra Hjørring, brødrene Søren og N.F. Hillerup fra Aalborg.

Den 11., der aldrig ville vedkende sig forbindelser med de 10 første, var herredsfoged i Tyrsting-Vrads herreder Henrik Muhle de Hoff. Han gik enegang i sine opkøb af enorme godsbesiddelser: Iblandt blev Asmild Kloster, Hald og Aunsbjerg.

105 herregårde blev handlet 135 gange

Herren til Løvenholm, Peter Severin Fønss, lagde hårdt ud: På en halv snes år købte og udstykkede han ialt 23 godser og herregårde - nu og da i samarbejde med von Schmidten, Poul Marcussen og Schuchard.

Ét var sikkert: Den udstykkede herregårds nye ejer bevarede sine rettigheder: Blandt disse var, at bønderne stadig skulle udføre hoveri-arbejde. Det blev som regel fastsat i en kontrakt og betød, at den nystartede selvejerbonde udover at passe sit eget, skulle slide for herremanden et par måneder sammenlagt om året [denne oplysning må bero på en misforståelse].

I alt købte og udstykkede de 11 i alt 105 herregårde og godser.

Indimellem byttede herregårdsslagterne bogstaveligt talt gårde. De 105 herregårde blev handlet 135 gange. De 30 af de 135 handler skete mellem de 11 indbyrdes.

Først i gang i Thy

Den mest energiske af de 11 blev P.S.

Fønss. Han blev 1778 gift med Nicoline Anna Marie Ring, arving til stamhuset Todbøl på Thisted-egnen.

Fønss' første bedrift var at erhverve Bodum Bisgaard på Dover Odde. Han lagde de to ejendomme sammen udelukkende med det formål at udstykke. Det kom der 78 nye parceller ud af. Fønss havde dermed lagt sin linie. Køb op og styk ud til fordel for mange.

Ved sit giftermål fik Fønss to svigerinder, altså søstre til den nye, unge fru Fønss. De to andre søstre blev gift med henholdsvis vicelandsdommer H.J.Leth og major, senere generalkrigskommissær Joh. Conrad Schuchard.

Lidt længere ude i familieskabet kom Poul Marcussen fra Krastrup og Vaar på Løgstør-egnen, og ejeren af Urup på Horsens-egnen, Hans Ulrik von Schmidten, til at deltage som hyppige deltagere i datidens dans om guldkalven.

Vestjylland og Thy

Svogerparret Fønss og von Schmidten tog en stor mundfuld, da de i ét køb erhvervede baroniet Rysensten, Herpinggaard og Rammegaard nord for Nissum Fjord. De købte sammen, begyndte at udstykke, og så købte den ene den anden ud - på papiret.

En stedkendt, byfogeden i Lemvig, Hans Jacob Lindahl, tog sig af Kappel, mens han og borgmesteren i Viborg, Th. Wissing, gik sammen om Bækmark.

Fønss' togt op gennem Thy kom til at omfatte Ullerup, som han senere nødtvungent solgte til von Schmidten. Poul Marcussen, den tredje i familien, erhvervede Vestervig Kloster. Lemvig-byfogeden fik Hindsels. Oppe i Hanherred var vendelboerne, brødrene Hillerup på spil: Bratskov og Oksholm.

Aalegaards skæbne

Aalegaard på Fjerritslev-egnen kan nævnes som et typisk eksempel på en af de mere brutale herregårdsslagninger:

Først til fadet kom vendelboen Søren Hil-

lerup. Han købte og fik i 1797 lov at udstykke. Næst i rækken samme år blev Arent H. Rasmussen fra Vendsyssel-trioen. En lokal ejer havde Aalegaard et par år, så fulgte ritmester og kammerjunker Hans Benzon i et årstid, hvorefter P.S. Fønss trådte ind på arenaen. Han havde Aalegaard til 1810, da den sjette ejer på blot 13 år forsøgte at drive ejendommen.

Lidt af et virvar

Når d'herrer ikke var på indkøbstogter eller passede den militære karriere, de fleste havde ved siden af, spandtes rænkerne på Viborg Snapsting. Her lagdes nye planer, og her handlede de 11 indbyrdes.

Især i årene 1797, 1798 og 1799 var der gang i sagerne. I disse år kom købene i Midtjylland og Himmerland til at omfatte: Holmgaard øst for Møldrup, Vindum Overgaard ved Bjerringbro, Taarupgaard ved Hjarbæk Fjord, Strandet ved Hjarbæk Fjord, Hersomgaard nord for Vammen, Asmild Kloster ved Viborg, Hald ved Viborg, Aunsbjerg (og Duelund) ved Kjellerup, Allinggaard (med A. Skovgaard, A. Kloster og A. Mølle) ved Silkeborg.

Værst mishandlet blev Aunsbjerg på Kjellerup-egnen. I 1798 solgte landeværns-kaptajn E.C. von Müller ejendommen til to nye ejere. De magtede ikke opgaven og måtte hurtigt sælge til Hans Jacob Lindahl fra Lemvig. Han udstykkede og solgte hovedparcel og hovedbygning til borgmester Wissing i Viborg. Han ejede så Aunsbjerg et årstid, hvorefter ejeren var herredsfoged Henrik Muhle de Hoff. Han kunne ikke opfylde sine forpligtelser, som så overdroges til den førnævnte byfoged Lindahl: Syv ejere på blot 14 år.

Nedad bakke

Mangesammenfaldende omstændigheder fik de glade dage bragt til ophør i begyndelsen af 1800-tallet: Napoleonskrigenes efterveer, Københavns bombardement, englændernes

besættelse af Sjælland og udsigterne til en statsbankerot, der omsider slog igennem med fuld styrke i 1813. Økonomien for de, der skyldte penge væk, kom på en hastig rutchetur mod afgrunden.

Den første, den idealistiske herredsfoged fra Tyrsting-Vrads, Henrik Muhle de Hoff, gik bag af dansen i 1809. Han hutlede sig gennem en tilværelse i yderste fattigdom og døde i Viborg 1817.

Borgmester Wissing i Viborg gik det ilde: Han døde pludseligt i 1812. Det tog 29 år at få styr på hans stærkt gældsplagede bo!

Kun 50 år gammel døde i 1812 Lemvigbyfogeden Hans Jacob Lindahl, før bladet vendte sig.

Generalkrigskommissær Schuchard mistede sin hustru, græmmedes af sorg over tabet af hende og havde de største terminsproblemer. De store ejendomme omkring Allinggaard blev afhændet. Samme vej gik Vindum Overgaard. Hans pragtbolig, Palæet i Viborg, endte på tvangsauktion. Han døde i Viborg i 1819, kun 56 år gammel.

Også Poul Marcussen mistede alt, men endte dog med en vis indtægt og position: Han blev postmester i Vejle.

Amtmandens triste skæbne

Den ellers velanskrevne ret nyudnævnte kongelige, adlede amtmand og kammerherre Fønss var flyttet fra Viborg og residerede siden 1805 i amtmandsgården i Randers.

Klemmt mellem sine uhyre gældsforpligtelser kom han til at forgribe sig på betroede midler, blev fyret som amtmand og blev en

ensom og fattig, fraskilt pensionær med gratis kost og logi i Feldballe Præstegård. Her endte han sine dage.

En sammenhæng

Den sidste, om hvis endeligt her skal berettes, var von Schmidten. Han synes at have bjerget så meget, at han, dog ganske syg og nedbrudt, kunne tilbringe nogle år i sin bolig i den senere Morvilles Gård i Sct. Mogensgade 8 i Viborg.

I bogen *Snapstinget* af Hugo Mathiesen gives en fortrinlig slutning om herregårds-slagtingens betydning og økonomiske ruin. Det hedder om von Schmidten:

Sygd om pinte og lammede ham i hans sidste år; lænket til sine stuer kunne han betragte den øde Gråbrødrekirke, som stod og faldt i ruiner. Sat ud af spillet måtte han slå sig til tåls med fra sine vinduer at iagttage folk, som forpinte af pengesorger vandrede forbi. Mange af de glade viborgborgere havde nu fået fingrene i klemme.

Von Schmidts ejendom blev en del år efter købt af hedesagens ven og forkæmper, justitssekretær G. Morville. I de stuer, hvori von Schmidten på sin barske facon havde medvirket til at øge antallet af selvstændige landbrug, tog Morville tråden op i samarbejde med Enrico Mylius Dalgas. Deres arbejde om hedens opdyrkning, bragte på anden vis strengt arbejde, men også lykke og fremgang til et hastigt voksende landbrugserhverv i det jyske.

Således kom Viborgs Snapsting - trods alt - til at bane fremtidens vej.

Fra bøgernes verden

Dyrlæger i Himmerland og Kjær Herred 1791-1996 af Finn Kirketerp-Møller. Udgivet af Dyrlægeforeningen for Aalborg og Omegn 1996. 271 sider, ill.

Rækken af "stater" er gudskelov endeløs - eks. journalister, landmænd, lærere, læger, jurister, fiskere og tandlæger. Dyrlægerne

har også deres "stats-oversigter" udgivet over en årrække, men med ovennævnte udgivelse har vi fået et redskab til at kikke dyrlægerne i en bestemt egn af Danmark - nemlig i Himmerland og Kjær Herred - over skulderen. Der er afsnit om dyrlægernes arbejdsvilkår i perioden, foreningshisto-

rien, større afsnit om markante dyrlæger og navne på ca. 300 dyrlæger, der virkede i perioden. Bagest i bogen et fint register, men der savnes en større oversigt over den anvendte litteratur. I bogens efterskrift skriver Finn Kirketerp-Møller, at han i forbindelse med arbejdet med bogen ordnede foreningens arkivalier, og at disse for de første 70 års vedkommende er afleveret til Lokalhistorisk Arkiv for Aalborg Kommune. Dejligt at se, at en slægtsforsker også laver noget i sin fritid! BØ

De danske "stater"....

I sammenhæng med ovenstående udgivelse om de "lokale" dyrlæger i Himmerland og Kjær Herred er en anden bog særdeles god at kende. Det drejer sig om *Bibliografi over danske "Stater" 1913-1981* lavet af Lykke Andersen og Karen Borglykke, udgivet af Danmarks Biblioteksskole 1985.

I bogen har enhver slægtsforsker nøglen til at komme ind og benytte disse mange "stater" - fortegnelser over personer med samme erhverv: dyrlæger, præster, læger, jordemødre, vognmænd, urmagere, skomager etc. Ved at benytte registret i bogen kan man blive henvist ikke blot til egentlige "stater", der kun omhandler nævnte erhvervsgruppe, men man kan også få henvisninger til årbogsartikler, hvor der har været omtale af sådanne personer. Eks. årbogen *Fra Himmerland og Kjær Herred 1964*, hvor der er en artikel om "Pottemagere i Hvorup Sogn".

Bibliografien er en guldgrube for slægtsforskere - den kan lånes på ethvert bibliotek - og bøgerne, der står omtalt deri, kan selvfølgelig også lånes hjem til eget skrivebord, således at man kan forske videre i "staterne". BØ

Rod i Odense: Odenseanernes aner redigeret af Finn Grandt-Nielsen og Lise Lund. Udgivet af Slægtshistorisk Forening, Odense, 1996. 200 sider, ill., 120 kr.

I rækken af slægtshistoriske foreninger, der holder fødselsdag, kom turen til Odense-foreningen i januar 1996, hvor man rundede de 25 år. På forhånd var der varslet adskillige udgivelser i den anledning - foreningens egen historiebog og HVEM FORSKER HVAD i foreningen - og som rosinen i pølseenden ville man udgive alle de tavler, foreningen indsamlede blandt sine medlemmer ved Odense Bys 1000 års jubilæum i 1988. 40 anetavler havde været med på udstillingen, idet de var resultatet af en "konkurrence" om aner længst tilbage i Odense Kommune. Der er i forbindelse med bogens udgivelse udfoldet meget store anstrengelser for at bringe disse tavler på bog-form, og den opgave, må man sige, er løst udmærket. Flot stillet op, fine henvisninger til andre tavler med "resten af slægten" og bagi fine sted- og navneregistre. Dog kunne man godt ønske sig en adresseliste bag i bogen, således at det var let at komme i forbindelse med indsenderne - det kunne jo tænkes, at man med bogens udbredelse fik bragt "udensogns" i slægt med odenseanerne. Bogens litteraturhenvisninger er generelt for dårlige, og endelig savner jeg til slut en konklusion på de stillede spørgsmål! Hvor langt tilbage kom man? Hvor mange led tilbage kan man være heldig at have/finde i Odense Kommune? Sluttelig ville det have været en god ide med et anvendeligt kort over alle lokaliteterne/sognene i Odense Kommune i stedet for det meget svært tilgængelige kort på side 196! BØ

Hendes Majestæt Dronning Margrethe II og Hendes Slægt, af Knud Højrup, 354 sider, indbundet, 398 kr. Udg. 1996 på forlaget Agena (Topperne 4, L-13, 2620 Albertslund ☎ 43 62 60 83).

Ved Christian Xs 25 års regeringsjubilæum 1937 udgav genealog Albert Fabritius en konsangvinitetstavle med oplysninger om samtlige efterkommere efter kongens 16 aner, nemlig de 8 par tipoldeforældre.

Slægtsforskeren, edb-konsulent Knud Høj-

rup har nu udgivet et lignende værk i anledning af dronning Margrethes 25 års regeringsjubilæum. - Bogen indeholder bl.a. dels en anetavle (både i liste- og tavleform) omfattende dronningens 64 aner (til og med ane 127), altså de 32 par tip³oldeforældre, der dog på grund af ægteskaber mellem beslægtede kun omfatter 22 forskellige par; således forekommer preussernes forguede dronning Luise (født Herzogin von Mecklenburg-Strelitz), f. 1776, d.1810, og hendes ægtefælle, Friedrich Wilhelm III, König von Preussen, f. 1770, d. 1840, ikke mindre end 5 gange som vor dronnings tip³oldeforældre. Og dels en konsangvinitetstavle omfattende efterkommerne af dronningens 8 par tipoldeforældre (til og med ane 31), i alt 1.068 slægtninge med ægtefæller og svigerforældre i alt 2.097 personer, der for langt den overvejende parts vedkommende tilhører de europæiske fyrstehuse.

Blandt de 16 tipoldeforældre er således den danske konge Christian IX, d. 1906, de svenske konger, brødrene Carl XV, d. 1872, og Oscar II, d. 1907, samt den engelske dronning Victoria, d. 1901. - Det er velkendt, at Christian IX blev kaldt *Europas svigerfar*, og at hans mange efterkommere er spredt over hele Europa. Ved en registrering af så omfattende efterslægtstavler, som her er tale om, ville det være interessant at kunne have undersøgt den sociale mobilitet blandt f.eks. Christian IX og Victorias efterslægt. Men det kan desværre ikke lade sig gøre, da bogen ikke indeholder oplysninger om de erhverv, vor dronnings mange slægtninge nu ernærer sig af. - I anledning af bogens fremkomst bragte B.T. søndag 3. novbr. 1996 supplerende oplysninger i den henseende; og heraf fremgik det, at Christian Xs søster Dagmar er oldemor til den nu 22-årige Fie Gitte Oxvang Bitsch fra Virum, der p.t. er tankpasser på en Statoil-benzinstation i Slangørup, og at Christian Xs bror Harald er tipoldefar til den 26-årige Otto Andreas Moes, p.t. arbejdsløs kvalitets- og måletekniker, hvis far er antikvitetshandler og moderen, Thyra Moes, født

Gräfin Castell-Castell (søsterdatter af arveprinsesse Caroline Mathilde), er lægesekretær på Gentofte Amtssygehus.

At være af fyrstelig afstamning skaffer ikke automatisk brød på bordet! - Christian IXs søn, kong Georg I af Grækenland, var oldefar til prinsesse Elisabeth af Jugoslavien, f. 1936, gift 1960-66 med amerikaneren Howard Oxenberg og senere en kort tid samlevende med skuespilleren Richard Burton; i det nævnte ægteskab blev hun mor til den nu 35-årige skuespiller Catherine Oxenberg, kendt som Amanda i TV-serien *Dollars*; Catherines mormor, den græske prinsesse Olga, f. 1903, var forøvrigt en kort tid i 1922 forlovet med vor dronnings far, den senere Frederik IX.

Men som sagt - den foreliggende bog indeholder blot de rent genealogiske facts om dronningens slægtninge. Og disse genealogiske oplysninger er desværre knap så fuldstændige, som det var ønskeligt. Jeg ved, det er et meget stort arbejde at fremskaffe oplysninger om alle dronningens fjernslægtninge, men der er forbavsende mange endnu ugifte personer, der er født 1945-55. Og det tyder på, at forfatteren ikke har forsøgt at supplere oplysningerne i *Burke's Royal Families of the World* fra 1977. - Danske læsere må antages at have interesse i f.eks. forgreningerne af den hertugelige familie på Glücksburg (efterkommere efter Christian IXs bror og på anden vis nærmere beslægtet med dronningen). Herom oplyses, at nr. 539, hertug Peter, f. 1922, døde allerede 1980, men den ældste søn, nr. 779, Christoph, f. 1949, hævdes endnu at være arveprins og tillige ugift. - Det havde måske været en god ide, på en eller anden måde at anføre, fra hvilket år de yngste oplysninger om de forskellige slægtsgrene stammer.

Oplysningerne om Christian IXs efterkommere bosat i Danmark må i et værk som det foreliggende forudsættes komplette - eller så godt som komplette. Nej, desværre! - Det er velkendt, at den russiske kejserinde Dagmars datter, den kunstnerisk begavede stor-

fyrstinde Olga, boede i Ballerup til efter 2. Verdenskrig, hvorefter hun, hendes mand, den tidligere russiske oberst Nicolai Kou- eller Kulikovsky og parrets 2 sønner med familier udvandrede til Canada, hvor storfyrstinden og hendes mand døde henholdsvis 1960 og 1958. - Men om efterslægten har Højrup ikke kunnet finde meget, blot at den ældste søn Tichon (Thikon eller Tikon) Kulikovsky døde 1993 i Canada. En henvendelse til det stedlige lokalarkiv ville sikkert have ført frem til Ballerup Historiske Forenings skrift *Byhornet*, 20. årg., nr.1, udgivet i januar 1991 i anledning af en udstilling af malerier udført af storfyrstinde Olga. Heri oplyses dels, at sønnerne Tichon og Guri blev gift med henholdsvis Agnete Pedersen fra Ballerup og Ruth Schwartz fra Knardrup; sidstnævnte ægteskab blev opløst 1956 eller -58. Og dels at Guri og Ruth fik 3 børn: Xenia 1941, Leonid 1943 og Alexander 1948, hvoraf det ældste og yngste barn bor i Danmark. Hæftet bringer et interview med Guri Kulikovskys datter Xenia, der er gift Nielsen i Karlslunde, er postbud og har 4 børn: Poul, Vivian, Peter og Vibeke, født 1960, -62, -66 og -81.

Var bogen om dronning Margrethes mange slægtninge skrevet et sted i Tyskland, var det tilgiveligt, at forfatteren ikke havde fundet postbudet i Karlslunde; men for en dansk forfatter er det flovt. - Vi må konkludere,

at forfatteren er mere interesseret i konsangvinitetstavlen som sådan, end i personerne "bag" tavlen.

Knud Højrup har beskæftiget sig indgående med personbetegnelsen i konsangvinitetstavlen og skrevet herom bl.a. i 2 artikler i *Personalthistorisk Tidsskrift*, 1987:2 og 1988:2. - Han har udviklet et såkaldt "Knode system", hvorefter tavlens personer blot anføres et sted, nemlig hvor vedkommende er nærmest beslægtet med probanden. Systemet er enklere, end Fabritius' system i bogen om Christian Xs slægtninge.

Ved hver person findes koder, der viser, på hvor mange måder vedkommende er beslægtet med probanden. Og dette system har virkelig stået sin prøve i denne bog, der på grund af mange ægteskaber mellem relativt nært beslægtede vrimler med utroligt udviklede slægtsskabsforhold - tænk bare på, at preusserkongen og hans Luise alene udfylder 10 af de 64 felter til tip³oldeforældrene.

Vi samler vel egentlig alle stof til en konsangvinitetstavle, der viser samtlige vore slægtninge, alle fætre/kusiner, alle næstsø-kendebørn osv. - Og vil vi sætte os ind i, hvordan en sådan tavle skal opbygges, kommer vi ikke uden om at studere Højrup's instruktive bog, følge i hans fodspor og opstille personerne på samme måde!

AB

Gode tilbud

Kirstin og Bjarne Nørgaard Pedersen, Agernvej 95, 8330 Beder ☎ 86 93 62 58 tilbyder følgende:

Mesing by 1458-1767. Bogen er på 150 sider og dækker både lokalhistorie, gård- og slægtshistorie for hele byen i den pågældende periode, dertil findes 27 større og mindre slægtsskemaer, 3 slægtstavler samt noter og kildehenvisninger. Mange vil gennem denne bog kunne føre deres aner langt tilbage.

Dette gælder efterkommere af flg. personer i Mesing: Søren Mikkelsen og Dorthe Andersdatter, Christen Andersen og Maren Pedersdatter, Ole Pedersen og Anne Pedersdatter, herunder hele Adslevslægten. Mikkel Rasmussen og Anne Rasmusdatter, Lille Peder Rasmussen og begge hans hustruer Maren Nielsdatter og Anne Pedersdatter.

Anne Groersdatter og Rasmus Jensen. Poul Pedersen og Karen Madsdatter, Peder Mikkelsen og Karen Pedersdatter. Rasmus Pedersen i Nør Vissing, født i Mesing og Kirsten Knudsdatter. Her foruden findes forslægt til Perritshaveslægtens ældst kendte Jens Nielsen i Søballe, som havde tilnavnet Gammelgaard, fordi hans far kom fra Gammelgaard i Storning sogn. Hans mor hed Maren Mikkelsdatter, og hendes forslægt går tilbage til 1458 i Mesing.

Bogen udkom 2. december 1995 og sælges til kostprisen incl. forsendelsesomkostninger 120 kr.

Uddrag af Skanderborg Lens regnskaber vedr. stedsmål og sagefald i det omfang, de er bevaret fra 1581/82 til 1660. Samt samme fra amtsregnskaberne 1661-1667. 1 diskette (386 og 43).

Uddrag af Silkeborg Lens regnskaber vedr. stedsmål og sagefald i det omfang de er bevaret fra 1596/97 til 1661. 1 diskette. (197)

Uddrag af Århusgårds Lens regnskaber vedr. stedsmål og sagefald under endelig udarbejdelse og bliver måske færdig 1997.

Tingbogsuddrag fra nedennævnte herreder, indeholdende alle sager i bevarede tingbøger i de nævnte årrækker, med kort referat af sagerne med hovedpersonernes navne. Desuden nævnes alle personer med slægtsmæssig tilknytning til andre. Alle navne er normaliserede for at lette søgning på PC.

- **Brusk Herred 1661-88** 1 diskette (470).
- **Framlev Herred 1661-79** 1 diskette (260).
- **Gjern Herred 1662-81** 1 diskette (290).
- **Hids Herred 1657-87** 1 diskette (350).
- **Hvetbo Herred 1630-86** 2 disketter (1300).

- **Jerslev Herred 1631-88** 3 disketter (1800).

- **Ry Birk 1665-1687** 1 diskette (120).

Tal i () angiver omtrentligt sidetal ved udskrift. Pris pr. diskette i DOS/ASCII format (helst 3,5" 1,44 MB): incl. forsendelse 50 kr.

Kurt K. Nielsen, Møllevangs Allé 93, 8210 Århus V ☎ 86 10 60 46 tilbyder følgende kildeuddrag på diskette:

- Samtlige **ca.5.000 fæstebreve fra Skanderborg Rytterdistrikt 1680-1767.**
- **Frijsenborgs fæstebreve ca.1688-1808.**
- **Skanderborg Bys skifter ca.1750-1800.**
- **Gosmer Hospitals gods i Fruering/Svinsager, fæstebreve og skifter 1771-1841.**
- **Dybvad Gods' skifter 1721-98.**
- **Tandrup-Kovstrup Gods' skifter 1728-1824.**

Incl. forsendelse 50 kr. pr. diskette.

Kaj Christensen, Primulavej 15, 7200 Grindsted ☎ 75 32 04 69/40 19 14 69 tilbyder - foruden allerede tidligere udarbejdede registre, se Slægten nr. 14, s.48:

- **Navneregister til Øster Horne Herred, af H.K. Kristensen, 1944,** - 30 kr. incl. forsendelse.
- **Navneregister til Vester Horne Herred, af Oluf Nielsen, 1865-67/genoptr. 1984,** - 25 kr. incl. forsendelse.

Selve bogen, **Historiske Efterretninger om Vester Horne Herred**, ved Oluf Nielsen, 1865-67, er genudgivet 1984 af Historisk Samfund for Ribe Amt, Gl. Præstevej 16, 6800 Varde ☎ 75 26 41 16 og koster 100 kr. + forsendelse.

Statens Arkiver

Mikrokort

De landsdækkende kirkebogssæt (frem til 1891) på mikrokort er for længst opsat på Statens Arkiver (undtagen Dansk Data Arkiv i Odense).

Af folketællingerne 1787-1850, 1870, 1880 (med undtagelse af enkelte dele af Præstø Amt) og 1890 findes nu landsdækkende moderkort til fremstilling af mikrokort med salg til private for nøje, og inden længe vil nogle af kortene også blive opstillet til brug på læsesalene. Moderkort er ligeledes fremstillet af tællingen 1916 for København (hvor der som det eneste sted i landet blev oplyst noget om fødestedet dette år), og optagelse af tællingen 1901 er i værksat. - Af tællingen 1845 for Hertugdømmet Slesvig er der ligeledes fremstillet moderkort.

Af skifteprotokoller for de nørrejske godser - fra Skagen i nord til og med G.240, Bidstrup ved Langå, - kan der nu købes mikrokort; til forskel for andre arkivalier, som altid sælges i "hele bind", kan man for skifteprotokollernes vedkommende nøjes med at købe de første et eller to kort med registrene, så man kan se, om der findes noget af interesse i protokollen.

Af bestillings- eller salgskataloger findes endnu blot fortegnelser over kirkebøger - de øvrige er på vej! - Foreløbigt er man for numrene på mikrokort med folketællinger, skifteprotokoller mv. velkommen til at spørge sig for på Staten Arkivers Filmmningscenter, Landsarkivet for Nørrejylland, Ll. Sct. Hansgade 5, 8800 Viborg ☎ 86 12 17 88.

AB

Arkivernes Informationsserie

Denne serie, hvis ældre numre er nævnt i

SLÆGTEN, nr. 14, s.51-52, er nu udvidet med *Tog og historie. Jernbanearkiver og deres brug*. Af Steen Ousager. 1996. - Hæftet er på 36 sider, koster 50 kr. og bestilles på Landsarkivet for Fyn, Jernbanegade 36, 5000 Odense C ☎ 66 12 58 85, fax 66 14 70 71.

AB

Brochurer

"Her står du...."

... og kan ikke andet" - kunne fortsættelsen bestemt ikke være! For man kan sørme en hel masse, når det er foran de meget fine oversigtskort fra dels "Rigsarkivet informerer" og Landsarkivet for Sjælland, man "sidder". Alle disse små brochurer, oversigtskortene og fold-ud-sognene er blevet særdeles gode hjælpemidler for arkivernes gæster, og på den anden side af bæltet har vi bestemt også taget imod publikationerne med taknemlighed. Alt det svære er gjort lettilgængeligt, slægtsforskningen er sat ind i et sprog, man kan forstå, og den før så lukkede arkiver verden er også forsøgt "solgt" til lærere, der vil introducere stoffet for nutidens skoleelever. At man ikke har forsøgt at fordyre udgivelserne med farvebilleder og fine omslag, kan vi ligeledes kun hilse velkommen! Det er indholdet, der tæller, og det er fint, at det er umiddelbart muligt for alle at erhverve og benytte brochurerne. "Kopi-spredningen" hjælper med til, at alle via sit medlemsskab af en slægtshistorisk forening kan få materialet til gennemsyn - og ellers kan man rette henvendelse til dels Rigsarkivet og dels Landsarkivet for Sjælland, hvis man ønsker at modtage det selv.

BØ

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger (SSF)

udgiver som forbindelsesled, både til de 34 medlemsforeninger og disses medlemmer, de 4.500 enkelte slægtsforskere først og fremmest bladet **SLÆGTEN - Forum for slægtshistorie**, nu to gange årligt, 1.1. og 1.7. - Foruden programmer fra de fleste af de slægtshistoriske foreninger bringer bladet meddelelser fra SSF, referat fra årsmødet, uddrag af foredragsholdernes litteraturlister fra SSFs årlige weekendkursus samt nyttige artikler, råd og vejledninger vedrørende slægtsforskning.

Som tillæg til **SLÆGTEN** - uden for abonnementet - er følgende udgivet:

- 1 **Slægtsforskning - din Danmarkshistorie.** (ISBN 87-985-050-0-9)
12 siders introduktion til slægtsforskning. For begyndere forklares grundbegreberne og fortælles, hvor på biblioteket bøger for slægtsforskere findes. Desuden oplyser en aktuell adresseliste om de statslige arkiver og de slægtshistoriske foreninger i og udenfor SSF.
- 2 **Slægtsforskere: Lad os hige og søge i bøgerne!** (ISBN 87-985-050-1-7)
På 40 sider oplyses om knap 500 titler af den rigdhidige litteratur for slægtsforskere. - 3. udvidede udgave af litteraturliste tilegnet Hans H. Worsøe på 60 årsdagen 11.11.1992.
- 3 **Sognefoged, lægdsmand og Dannebrogsmænd.** (ISBN 87-984-484-0-4)
På 20 sider fortælles med udgangspunkt i den store sognefoged-forordning 1791 om denne lokale myndighedspersons arbejdsområder. Desuden oplysninger om hvervet som lægdsmand samt om Dannebrogsmændenes Hæderstegn. - Temahæfte tilegnet SSFs daværende formand Ingvar Musæus på 70 årsdagen 28.3.1993.
- 4 **Slægtsforskere: Lad os vedgå arv og gæld!** (ISBN 87-985050-3-3)
28 siders hjælpemiddel til studiet af skifter -en 18 siders ordliste med forklaring på mange af skifternes gamle ord og begreber, en artikel om afholdelse af skifte, en oversigt over de myndigheder, der afholdt disse, og en litteraturliste. - Temahæfte tilegnet SSFs første formand, nu afdøde S.E. Sørensen på 70 årsdagen 30.7.1993.
- 5 **Sogn, herred - kirkebøgerne på Statens Arkiver.** (ISBN 87-985050-7-6)
Praktisk hjælpemiddel til at finde de rigtige mikrokort med kirkebogen fra det rette sogn, herred og amt. - Når kirkebøgerne fra samtlige landets sogne er opstillet på alle Statens Arkiver, er dette hæfte med bl.a. pastoraternes/soggenes numre og kirkebøgernes begyndelsesår uundværlig, både under forberedelserne derhjemme og på selve læsesalen. - Hæftet benyttes også til at finde sognets folketælling.
- 6 **Slægtsforskere: Lad os stå vagt og værne!** (ISBN 87-984-484-9-8)
Temahæfte på ikke færre end 40 sider med militære emner, f.eks. lægdsruller og disses forkortelser, det militære sprog, introduktion til Forsvarets Arkiver, krigsdeltagermedaljer mv.
- 7 **Tyrsting Herred. Uddrag af de 552 indførsler i de bevarede tingbøger 1660-64 og 1681-83.** Udarbejdet af Erik Brejl. 1995, 69 s. (ISBN 87-985050-2-5)
Referater af alle de sager, der blev behandlet på herredstinget. En effektiv nøgle til en ellers svært tilgængelig kilde. - Personregister samt 5 sagsoversigter.
- 8 **Nørvang Herred. Uddrag af de 635 skifter i herredets godser 1723-1826.**

Udarbejdet af Erik Brejl. 1995, 72 s. (ISBN 87-985050-4-1)

Referater med samtlige arvinger i de bevarede skifter fra alle de 7-8 private godser i herredet. - Register over arveladere og ægtefæller, 1374 navne.

9 Skanderborg Rytterdistrikt. Uddrag af samtlige bevarede 3.002 skifter 1680-1765. Udarbejdet af Erik Brejl. 1995, 296 s. (ISBN 87-985050-6-8)

Referater med samtlige arvinger i de mange skifter fra rytterdistriktet mellem Vejle, Brande, Silkeborg og Århus. - Register over arveladere og ægtefæller, 6.226 navne; desuden en liste over skifternes fordeling på sogne og lokaliteter.

10 Litteraturfortegnelse 1980-85. Litteratur for slægtshistorisk interesserede. Personalhistorie. Lokalhistorie. Arkivvæsen. Udarbejdet af Ingvar Musæus. 1996, ca. 120 s. (ISBN 87-985050-8-4).

Godt 1.000 bogtitler vedrørende personalhistorie, lokalhistorie og arkivvæsen udgivet 1980-85. - Blandt litteraturlistens stærke sider er, at de lokalhistoriske arbejder er opført i topografisk orden, amt for amt, sogn for sogn, og at der også under sognene henvises til den personalhistoriske litteratur, som desuden er opført i alfabetisk orden.

Priser

- **for pjecen 1:** 5 kr. pr. stk., rabatpris ved køb af 40 og 100 stk. henholdsvis 4 og 3 kr.

- **for temahæfterne 2-6:** 20 kr. pr. stk., rabatpris ved køb af 15 og 40 stk. af samme hæfte henholdsvis 10 og 8 kr.

- **hæfterne 7-8:** Udsolgt.

- **for bogen 9:** 130 kr.

- **for bogen 10:** 40 kr. pr. stk., rabatpris ved køb af 40 stk. 25 kr.

Alle priser er excl. forsendelse.

HVEM FORSKER HVAD

I **Slægt & Data**, DIS-Danmarks blad 10. årg., 4, december 1996, meddeles flg.:

1997-udgaven af HFH udkommer både som bog og på diskette (med nyt læse/søgeprogram). Priserne er: Som bog alene 60 kr., på diskette alene 60 kr. samt som bog og på diskette sammen 90 kr.

Priserne er 1997 de anførte incl. forsendelse og moms i Danmark. - Ændring/bestilling hos ekspeditionen senest 1. maj 1997.

Frist for indsendelse af indlæg

Indlæg kan indsendes hele året, men redaktionen garanterer, at følgende indlæg kommer med i årets udgave:

- håndskrevne modtaget senest 1. februar
- maskinskrevne modtaget senest 1. marts
- indlæg på diskette eller via e-mail modtaget senest 1. april

Indlæg modtaget efter disse datoer medtages tillige - så vidt muligt - i årets udgave.

Indsendere af indlæg får tilsendt korrektur sammen med evt. indsendt diskette.

Nyhed

For 100-200 kr. pr. stk. kan man nu få fotos af ukendte med i sit indlæg til evt. kendelse/identifikation hos læserne.

Ekspedition og redaktør

John Bison, HF "Elmebo" 33, Røde Mellemvej 152, 2300 København S ☎/fax 31 55 18 11.

Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, 2100 København Ø ☎/fax 39 27 24 33.